

HJO KOMMUN

Budget och verksamhetsplan 2025-2027

OMVÄRLD

1

Här redovisas förändringar i omvärlden och hur dessa påverkar Hjo kommun.

VISION

2

I Hjo skapar vi framtiden tillsammans

BUDGET

3

Ekonomiska prioriteringar och uppdrag

Kommunstyrelsens ordförande har ordet!

Trots det oroliga världsläget och kommunens tuffa ekonomiska situation under innevarande år har budgetarbetet varit fyllt av optimism, kreativa idéer och positiv framtidstro. Tack vare ökade skatteintäkter, minskande kostnader för kommande pensioner och hårt arbete i vår förvaltning har vi kunnat hålla fast vid vår sedvanliga prioriteringsordning och på så sätt säkrat en, efter omständigheterna, balanserad framfart. Skatten lämnas oförändrad och vi avsätter utrymme för löne- och kostnadsutveckling samt ökade behov inom verksamheterna. Nytt inför 2025 är att vi också tydligt prioriterat förebyggande och främjande åtgärder i större omfattning.

Det fattas dock inte utmaningar i vår drift så arbetet med den beslutade åtgärdsplanen för 2024 kommer att fortsätta under 2025. Mot bakgrund av de ständigt ökande antalet placeringar av barn, unga och vuxna behöver arbetet med förebyggande och proaktiva insatser intensifieras, därför tillskapas en Förebyggandeenhet inom socialtjänstens område.

Vår personal är vår stora tillgång därför avsätts medel för ytterligare friskvårdsarbete. Ett uppdrag är också lagt för att se över konstruktionen och regelverket kring friskvårdsbidraget och friskvårdstimmen. Har vi det ultimata upplägget för att så många som möjligt ska ges förutsättningar för att nyttja någon av dessa förmåner? Om inte, kommer vi vidta åtgärder för att alla ska ges möjlighet att göra egna insatser för att vara friska och må bra – kommunen behöver ha sina medarbetare på plats.

Det är i Skaraborg det händer och vi tror på Hjo som en viktig medspelare i den utvecklingen. Vi ska fullgöra vår pusselbit i omställningsarbetet och Hjo ska fortsatt vara en plats att välja. Vi tror på Hjo och på Skaraborg och det är ytterst viktigt att vi håller i arbetet med att förmera och utveckla vår kommun. Vi ska ha god planberedskap vad gäller bostäder av varierad art och industrimark för näringslivets olika behov. Inflyttningen till Hjo ökar och i

skrivande stund är vi 9337 Hjobor! Detta märks på våra förskolor trots att barnafödandet minskar. Av denna anledning lägger vi planerna på en utbyggnad av Skogshyddans förskola på is. Ett gott och snabbt tillgängligt alternativ för att slippa för stora barngrupper är Redarvägens lokaler som vi kommer förhyra av vårt helägda kommunala bolag Hjo Småindustrier. Dessutom ska en inventering av förskolornas utemiljöer göras. Ett lyft av dessa planeras likt den insats som gjordes här om året på kommunens samtliga grundskolor.

Hjo är en uttalad boendeort och vi ska fortsätta att stärka de fina värden vi har här. Vår stadsmiljö är unik och därför vill vi säkra den miljön genom ett inriktningsbeslut att fortsättningsvis byta ut asfalten i de centrala delarna av staden till gatsten. Långsiktigt hållbart, fartdämpande, genuint och estetiskt men initialt dyrare vilket kräver en plan och pengar i investeringsbudgeten.

Att pendla till sitt arbete är en sak men då ska man slippa att pendla till sin fritid. Den 8-åriga investeringsplanen står fast, med Guldkroksområdet som den största investeringen kommande år. Guldkroksbadet och hamnen är en annan viktig mötesplats där en plan för utveckling ska tas fram inför vårens budgetarbete. Föreningsbidragen räknas upp, tennisbanorna i Stadsparken ska läggas om och cykelvägen på banvallen i sin helhet från Blikstorp till Hjo, via Korsberga ska säkras.

Hjo kommun finns för sina invånare och vi är stolta över förvaltningens alla medarbetare som gör ett fantastiskt arbete dygnet om alla årets dagar. Hjo är en liten kommun med stora muskler vilket märks när vi hjälps åt, delar på bördorna, gläds åt gemensamma framgångar och vill varandras väl! För som vår vision lyder: Vi skapar framtidens Hjo tillsammans!

Allians för Hjo/

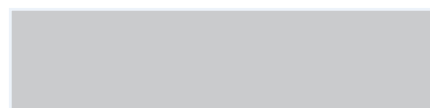

Catrin Hulmarker (m)
Kommunstyrelsens ordförande

INNEHÅLL:

Budget och verksamhetsplan 2025-2027

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	2
Kommunstyrelsens förslag till beslut	4

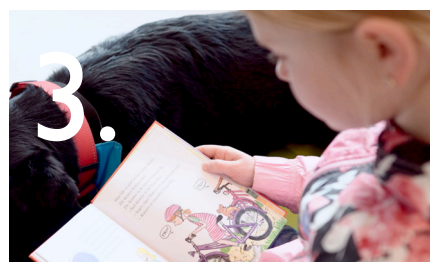
Förutsättningar för årets budgetarbete

Omvärldsbeskrivning	6
Arbetsgivarpolitik	8
Skatter och generella statsbidrag	10

Målmodell och prioriterade mål

Ny visionsformulering och utvecklingsområden	14
Prioriterade mål i budget 2025	16

Prioriteringar och uppdrag i budget

Hur budgeten för 2025 växte fram	22
Ekonomiska prioriteringar i 2025 års budget	24
Särskilda uppdrag till förvaltningen	32
Investeringsbudget	34

Ekonomiska sammanställningar och rapporter

Översikt över ramförändringar	42
Resultatbudget 2025-2027	46
Kassaflödesanalys 2025-2027	47
Balansbudget 2025-2027	48
Taxefinansierade verksamheter	49

Bilagor

Beskrivning av Hjo kommuns budgetprocess	52
Organisationsschema	54

Sammanfattning av kommunstyrelsens beslut 2024-10-30

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att:

- Driftbudget för 2025 fastställs på politikområdesnivå samt för 2026–2027 på nämndsnivå enligt föreliggande förslag till budget,
- Investeringsbudget 2025 samt investeringsplan för perioden 2026–2032 fastställs enligt föreliggande förslag till budget på sidan 32,
- Resultatbudget för 2025 samt preliminär resultatbudget för perioden 2026–2027 fastställs enligt föreliggande förslag till budget,
- Kassaflödesbudget 2025 samt preliminär kassaflödesbudget för perioden 2026–2027 fastställs enligt föreliggande förslag till budget,
- Balansbudget 2025 samt preliminär balansbudget för perioden 2026–2027 fastställs enligt föreliggande förslag till budget,
- Kommunstyrelsen har under år 2025 har rätt att omsätta lån och ta upp nya lån inom en totalt högsta låneram om 250 mnkr.
- I budgeten angivna prioriterade mål för fullmäktige fastställs,
- Nuvarande skattesats om 22:00 bibehålls.

A photograph of a wooden sign that reads "FLOWTRAIL" in white capital letters on a dark wooden background. The sign is mounted on two vertical wooden posts. It is situated in a forest with many tall, thin trees and green foliage. The ground is covered in dark mulch or dirt. The sun is shining from the upper left, creating a bright spot in the sky and casting shadows on the ground. The sky is blue with some white clouds.

FLOWTRAIL

1

Förutsättningar för årets budgetarbete...

Här redovisas förändringar i omvärlden och hur det påverkar Hjo kommuns budget de kommande åren.

Omvärldsbeskrivning

Hjo kommuns budgetar arbetas fram med prognoser från SKR som underlag. Årets budget bygger på information i cirkulär 24:43 av den 3 oktober 2024. I denna sammanfattar SKR nuläget enligt följande:

Återhämtning i sikte, men den ser ut att bli långsam.

- Återhämtning av den svenska ekonomin påbörjas i vinter.
- Arbetsmarknaden stärks men det dröjer innan arbetslösheten minskar.
- Tillfälligt svag ökning av skatteunderlaget i år återhämtar sig nästa år.

Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) bedömning av utfall över svensk ekonomi sedan sommaren är att lågkonjunkturen har nått sin botten. Framåtblickande indikatorer visar stigande optimism bland de svenska hushållen. En alltmer expansiv ekonomisk politik bidrar. Riksbanken har sänkt styrräntan tre gånger i år och signalerar fler sänkningar både i år och nästa. KPIF-inflationen har sedan juni i år legat under 2 procent vilket är Riksbankens inflationsmål. Regeringen har också skiftat fokus och presenterade i september en expansiv budget för att bland annat lyfta ekonomin ur rådande lågkonjunktur.

Skatteunderlaget beräknas öka 2025

Konjunkturen bedöms ta fart nästa år vilket kommer ge fler arbetade timmar, en huvudförklaring till uppväxlingen av tillväxten för lönesumman och skatteunderlaget 2025. Under 2024 gynnas skatteunderlaget av en ovanligt stor ökning av pensionsinkomsterna, i likhet med 2023. Detta förklaras framför allt av stora ökningar av prisbasbeloppet. Uppräkning av vissa skatteskalor och förstärkning av det förhöjda grundavdraget inverkar samtidigt negativt på skatteunderlaget i år, den underliggande ökningen av skatteunderlaget är således högre. Regeleffekter dämpar med andra ord skatteunderlaget totalt sett 2024. Nästa års regeleffekter drar även de ner skatteunderlaget, givet förslagen i budgetpropositionen för 2025. Framför allt en ytterligare förstärkning av det förhöjda grundavdraget samt den slopade avtrappningen i det förhöjda grundavdraget dämpar skatteunderlaget 2025.

Att inflationen i år växlat ned rejält jämfört med föregående års höga inflationstakt medför långsammare

ökningar av prisbasbeloppen kommande år. Speciellt blir ökningarna små 2026 och 2027, då KPI-inflationen beräknas bli låg 2025 och 2026. Nedväxlingen av inflationen medför även att garantipensioner ökar långsammare och att skatteskalorna inte räknas upp lika snabbt (till exempel för grundavdraget).

Återhämtningen av skatteunderlagstillväxten samt nedväxlingen av inflationen innebär att kommunsektorns köpkraft årligen beräknas öka framöver, efter två år av nedgång. Speciellt stark blir den reala uppgången 2025. Förutom att priser stiger långsammare faller pensionskostnaderna då, en stor kontrast mot de stora ökningarna föregående år. Den viktigaste faktorn är prisbasbeloppet och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld. Detta ger generellt en positiv inverkan på kommuners resultat 2025. Även om det är en ojämn profil mellan åren stiger det reala skatteunderlaget sammantaget med i genomsnitt 1,8 procent per år 2024 – 2028. Detta är ungefär i linje med ett historiskt genomsnitt om det svaga året 2023 exkluderas.

Lägre pensionskostnader i sikte Efter två år med mycket höga pensionskostnader, 2023 och 2024, väntas mer normala förhållanden i sektorn. De sjunkande kostnaderna beror på lägre uppräkning av pensionerna i och med att inflationen pressats ner till målnivån.

Stark ökning för skatteunderlaget i reala termer 2025

I år ökar skatteunderlaget svagt, med endast 3,7 procent, men nästa år växlar ökningstakten upp. Som genomsnitt under perioden 2024–2028 beräknas skatteunderlaget öka med 4,3 procent per år, ungefär i linje med den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2014–2023 (4,2 procent). Tabell 3.

Tabell 3. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring						
Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,9	3,7	4,3	4,6	4,3	4,1
Regelförändringar*	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande	4,8	4,0	4,6	4,5	4,3	4,1
Prisutveckling	6,7	4,2	-0,3	2,6	2,7	3,3
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,2	4,9	2,2	1,6	0,7

*Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.

Källa: Skatteverket och SKR.

Under 2024 ökar antalet arbetade timmar svagt med följd att även skatteunderlagets ökningstakt bromsar in. Detta gör att lönesummans bidrag till skatteunderlagstillväxten 2024 minskar med nästan 1 procentenhet jämfört med 2023. Konjunkturer bedöms ta fart nästa år vilket kommer ge fler arbetade timmar, en huvudförklaring till uppväxlingen av tillväxten för lönesumman och skatteunderlaget 2025

Lokala faktorer

Hjo är enligt SKR:s definition en "pendlingskommun till mindre tätort". Ca 2 000 personer pendlar dagligen ut från Hjo samtidigt som ca 700 pendlar in.

Näringslivet inom Hjo kommuns gränser utgörs i huvudsak av mindre och medelstora företag inom bland annat verkstadsindustri, bygg- och anläggningsentreprenörer, grön näring mm. Vi har också en rik besöksnäring inom kultur/hantverk, restauranger, caféer och glasskiosker. Mångfalden och avsaknaden av riktigt stora industrier gör oss mindre sårbara för stora koncerners strategiska beslut om omlokalisering eller nedläggningar. Samtidigt är vi i egenskap av pendlingskommun starkt beroende av utvecklingen i Skövde med dess stora arbetsgivare i form av Volvo-bolagen, Förvarsmakten, Skaraborgs sjukhus samt Högsolan i Skövde.

Att inflationen nu har gått ner till Riksbankens målnivå är positivt på flera sätt inte minst den påverkan den har på pensionernas uppräknings. I Skaraborg finns också några positiva företeelser som kommer att påverka Hjo. En etablering av batterifabrik i Mariestad, kraftig utökning av verksamheten på fångvårdsanstalten i Tidaholm samt en ärtproteinfabrik i Lidköping mm gör att tusentals arbetstillfällen beräknas att skapas i vårt närområde. Utöver det är också vår viktigaste grannkommun Skövde beredda att ta emot större etableringar.

Detta kommer innebära utmaningar vad gäller kompetensförsörjningen i vårt närområde. Därför gäller det att samverka i Skaraborg för att attrahera nyinflyttning. Ett intensivt arbete för detta pågår i våra nätverk på Skaraborgsnivå.

Hjo kommun har under 2024 haft befolkningsökning vilket är positivt och för att ökning ska fortsätta är det viktigt att skapa fler boenden för framtiden. Vi eftersträvar dessutom en större rörlighet på bostadsmarknaden. Därför är vårt största bostadsbolag, Wennergrens planer på att bygga lägenheter på Sjörydsområdet, beläget mellan Stadsparken och Hjo Camping glädjande. Även om detta projekt vilar för tillfället så tror och hoppas vi att detta kan bli verklighet inom en inte alltför snar framtid.

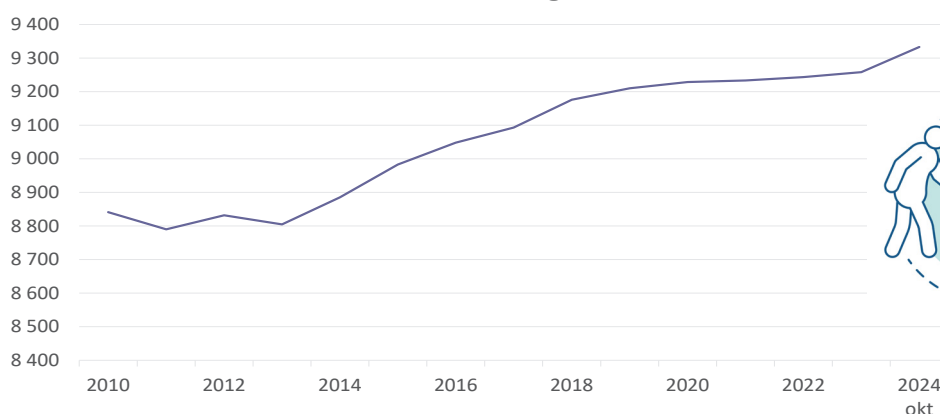
Kommunen har också möjliggjort inflyttning genom exploatering av nya villaområden. 22 nya tomter har nyligen skapats på Knäpplan Västra, varav samtliga nu är sålda. I Etapp 1 av Hjo Söder 6:1, beläget strax norr om den nya Estrid Ericsonskolan har tillskapats 17 nya villatomter som nu finns till försäljning. I området finns potential att skapa ytterligare 18 tomter. Vidare har detaljplan antagits för Knäpplan Södra med en markanvisning om 24 bostadsrätter i form av kedjehus och ytterligare 8 villatomter.

Befolkningsutveckling och demografi

Hjo kommuns invånarantal i mitten av oktober 2024 uppgår till 9 333, vilket innebär en ökning under 2024 med 75 personer. Invånarantalet har ökat de senaste månaderna och säkert under de senaste 9 åren vilket också är ett av kommunfullmäktiges viktigaste mål.

Demografiskt håller trenden i sig i form av att unga flyttar ut i samband med att de börjar studier på annan ort men många av dessa återvänder sedan när de har eller är på väg att skapa familj.

Antal invånare - utveckling sedan 2010

Arbetsgivarpolitik

Välfärdssektorn står inför stora utmaningar de kommande åren. För att möta utmaningen behöver Hjo kommun ha stolta och engagerade medarbetare som ges möjlighet att utvecklas. Vårt varumärkesarbete är viktigare än någonsin för att skapa kännedom om kommunen både som attraktiv arbetsgivare med tillgång till rätt kompetens nu och på sikt liksom Hjo kommun som plats att leva, bo och verka i.

Kompetensförsörjning

Enligt studier behövs minst varannan person som kommer ut på arbetsmarknaden till välfärdssektorn. Samtidigt ökar efterfrågan på kompetens snabbare än antalet människor med rätt utbildning. Det medför betydande organisatoriska utmaningar för kommunens verksamheter, framför allt inom skola, vård och omsorg.

För att klara av att bemanna våra verksamheter krävs kloka strategier och ett målinriktat kompetensförsörjningsarbete. Kommunen behöver vara en attraktiv arbetsgivare, hitta nya arbetssätt som underlättar bemanningen samtidigt som vi erbjuder ett hållbart arbetsliv med en god arbetsmiljö. Inom dessa områden genomförs idag många olika aktiviteter.

Heltid som norm är en strategi för att säkra bemanningen. Det är genom förändringar i schemaplaneringen och en samplanering över enhetsgränser som fler heltidstjänster skapas. När fler arbetar heltid skapas bättre förutsättningar för kontinuitet och kvalitet i verksamheten. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden är i dagsläget ca 94,5% för samtlig personal inom vård och omsorg. Utmaningen består i att jämna ut arbetstoppar och fördela arbetsuppgifter mer jämt över dygnet för att lyckas med heltidsreformen och skapa välfungerande scheman.

Att skapa möjligheter för de som vill och kan fortsätta arbeta efter pensionsåldern är en annan viktig åtgärd. Forskning visar att god hälsa, ekonomisk vinning av att arbeta, efterfrågad kompetens och uppskattning samt möjligheter att fortsätta utvecklas är faktorer som är avgörande för att man vill fortsätta att arbeta efter 67 års ålder. 2024 har Hjo kommun 16 tillsvidareanställda medarbetare som är 65 år eller äldre varav 2 av dessa arbetar inom socialtjänst, 7 inom vård och omsorg, 3 inom barn och utbildning, 2 inom KS-förvaltning och 2 inom samhällsbyggnad.

Att skapa möjligheter att utvecklas, ta tillvara på kompetens och att skapa möjligheter till kontinuerlig kompetensutveckling är avgörande för att behålla och utveckla befintligt anställda samt att skapa goda ambassadörer för våra verksamheter.

Genom till exempel vård- och omsorgslyftet, lärarlyftet och omställningsfonden försöker kommunen ta tillvara på den kompetens vi har i verksamheten och skapa förutsättningar för att bemanna bristyrken med befintlig personal. Språkhöjande insatser genom vårdsvenska är ett exempel på andra kompetenshöjande insatser inom vårdens verksamheter.

I slutet av året beviljades ESF-medel till projektet STEGA. STEGA är ett kompetensförsörjningsprojekt med syfte att möta behovet av kompetens genom att föra arbetssökande närmare arbetsmarknaden genom en ettårig anpassning och studier och praktik/arbete. Projektet första utbildningsår av tre startade i april 2024 och totalt har Hjo kommun beviljats 10 platser under en treårsperiod.

Arbetsmiljö och hälsa

För att kunna ge god service av hög kvalitet till medborgarna och besökare behöver vi kompetent personal som trivs med sitt arbete och mår bra. Att sätta det systematiska arbetsmiljöarbetet högt upp på agendan är därav en viktig åtgärd.

För att skapa friska, hållbara och attraktiva arbetsplatser är det viktigt att arbeta med friskfaktorer. Närvarande ledarskap, bra kommunikation och delaktighet – det är några av de friskfaktorer som får människor att må bra på jobbet.

Att snabbt upptäcka de som är i riskgruppen för ohälsa är avgörande för att minska sjukfrånvaron. Det riktade samarbetet med Närhälsan, Försäkringskassan och kommunens folkhälsostrateg, ett koncept som är unikt för Hjo kommun, pågår löpande och har visat sig vara ett framgångsrikt för att angripa hela sjukskrivningsprocessen. Sjukfrånvaron i Hjo kommun låg perioden 2024-01-01 – 2024-08-31 på 6,60 %. 2023-01-01 – 2023-08-31 på 6,63%. Statistiken sticker inte ut i förhållande till övriga Skaraborgskommuner.

Lönebildning

Arbetet med lönestruktur och anställningsvillkor för medarbetare i Hjo kommun skapar goda förutsättningar för att kunna behålla, utveckla och rekrytera engagerade medarbetare och rätt kompetens.

Medarbetarens löneutveckling baseras på kompetens och förmåga att utföra arbetet i förhållande till ansvar och svårighetsgrad. Chefen ansvarar för att i dialog med medarbetare på individuell nivå konkretisera mål och uppdrag samt följa upp medarbetares resultat. Det ställer krav på tydlighet och mod hos chefen samt en samsyn på resultat och prestation inom verksamheterna.

Lönerevision 2024 föregicks av en grundlig löneanalys där lönespridning, löneutveckling, lönenivåer och särskilt konkurrensutsatta grupper kartlagts. Genom lönekartläggningen vars syfte är att identifiera osakliga löneskillnader mellan kön och lika samt likvärdiga arbeten möjliggörs strategiska satsningar i lönerevisionen.

Inför 2025 kommer SKR och centrala arbetstagarorganisationer förhandla fram nya huvudöverenskommelser om lön. SKR:s rekommenderade prognos för 2025 är 3,5%.

Jämställdhet och mångfald

Det är viktigt för oss att främja mångfalden som finns i organisationen och att integrera perspektivet lika rättigheter och möjligheter i vårt dagliga arbete.

I vårt mångfaldsarbete fokuserar vi bland annat på att öka andelen medarbetare med utländsk bakgrund och vi strävar efter att nå en balans mellan kvinnor och män inom alla yrkeskategorier. Löneanalyser utifrån jämställda löner genomförs årligen och sedan 2018 har ett målinriktat arbete bedrivits i samband med lönerevisionen för att motverka osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män i likvärdiga arbeten.

Heltid som norm är också en jämställdhetsfråga, då det är mer norm inom kvinnodominerade yrken att jobba deltid. Genom att ge fler möjlighet att kunna försörja sig på sin lön genom heltidsarbete, bidrar vi som kommun till ett mer jämställt samhälle.

Jämställdhet och mångfald

Det är viktigt för oss att främja mångfalden som finns i organisationen och att integrera perspektivet lika rättigheter och möjligheter i vårt dagliga arbete.

I vårt mångfaldsarbete fokuserar vi bland annat på att öka andelen medarbetare med utländsk bakgrund och vi strävar efter att nå en balans mellan kvinnor och män inom alla yrkeskategorier. Löneanalyser utifrån jämställda löner genomförs årligen och sedan 2018 har ett målinriktat arbete bedrivits i samband med lönerevisionen för att motverka osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män i likvärdiga arbeten. Vi kan se stora effekter av dessa insatser i form av minskade glapp mellan likvärdiga arbeten.

Heltid som norm är också en jämställdhetsfråga, då det är mer norm inom kvinnodominerade yrken att jobba deltid. Genom att ge fler möjlighet att kunna försörja sig på sin lön genom heltidsarbete, bidrar vi som kommun till ett mer jämställt samhälle.

Mångfald berikar vår organisation vilket innebär att vi när vi rekryterar noggrant ska identifiera vad verksamheten behöver för att lyckas med uppdraget. Nyckeln till framgång är att säkerställa att vi rekryterar kompetensbaserat i syfte att säkra en jämställd rekryteringsprocess.

Ekonomiska beslut i budget 2025 kopplat till arbetsgivarpolitiken

Kommunstyrelsen har i politikområdenas ekonomiska ramar gjort en generell tilldelning om totalt 18,2 mnkr baserat på personalkostnaderna i 2024 års budget, beloppet motsvarar 3,5 procent av 2024 års budgeterade personalkostnader. Pensionskostnaderna beräknas minska kraftigt 2025 och därför har en återföring gjorts på 16,1 mnkr. Detta till följd av att inflationen gått ner.

Under 2025 avsätts vidare 600 tkr i investeringsbudgeten riktad mot arbetsmiljöförbättrande insatser som uppkommer i samband med kommunens årliga skyddsronder. Beslut om fördelning av resursen tas av kommundirektör efter beredning i kommunledningsgruppen.

Med anledning av vårt pågående arbete med heltid som norm finns också avsatt en pott om 2 mnkr.

Under 2025 avsätts 0,1 mnkr för att arrangera ett föreläsningstillfälle för allmänheten kring temat: kvinnors hälsa mitt i livet - under klimakteriet.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Beräkning av ekonomiskt utrymme 2025-2027

I beräkningen av det ekonomiska utrymmet för åren 2025–2027 har följande antaganden gjorts:

- Antalet invånare inför 2024 uppgår till 9 340 och antas öka med 50 personer årligen
- Skattesatsen är satt till 22:00 för hela perioden
- Bidrag och avgifter till de kommunalekonomiska utjämningsystemen beräknas i enlighet med SKR:s prognos enligt cirkulär 24:43 av den 3 oktober 2023.

Skatteintäkter m.m (mnkr)	Budget 2024	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Skatteintäkter	489,5	489,5	508,4	532,6	558,5
Skatteintäkter, avräkning	0,0	52,3	2,3	-	-
Inkomstutjämning	129,7	128,4	140,6	144,0	158,0
Kostnadsutjämning	-1,4	-1,4	4,2	4,1	4,2
Regleringspost	28,5	28,3	24,5	20,9	15,8
LSS-utjämning	-8,0	-7,9	-9,3	-9,2	-9,3
Fastighetsavgift	24,3	28,8	29,7	29,7	29,7
Summa intäkter	662,6	668,0	700,4	722,1	748,7

Skatteintäkter

Skatteintäkterna baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) prognos (cirkulär 24:43) över skatteunderlagets utveckling. Skatteintäktsprognosen är beräknad utifrån en egen prognos över invånarantalet och en kommunalskatt om 22:00.

Inkomstutjämningen

Inkomstutjämningen garanterar kommunerna ett utjämningsbidrag motsvarande 115 % av medelskattekraften i riket. Kommuner vars beskattningsbara inkomster överstiger denna nivå ska betala en avgift till staten. Hjo kommun har en medelskattekraft som understiger nivån och erhåller därför ett bidrag från utjämningen.

Kostnadsutjämningen

I kostnadsutjämningen fastställs en så kallad standardkostnad för olika verksamheter, såsom barnomsorg, skola, äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Standardkostnaden är enkelt uttryckt, den kostnad kommunen bör ha med hänsyn till demografisk (befolkningsmässig) och geografisk struktur. Har en kommun högre standardkostnader än riket i genomsnitt erhålls ett bidrag och har kommunen en lägre standardkostnad än riket betalas istället en avgift.

För 2024 får Hjo betala 1,4 mnkr men från 2025 får kommunen istället tillskott med drygt 4 mnkr per år enligt prognos för planperioden. Utjämningsförändring beror inte bara på den egna kommunens utan på samtliga kommuners förändringar.

Regleringsbidrag/-avgift

Staten har behov av att kunna påverka kommunsektorns samhällsekonomiska utrymme och statsfinanserna. Även förändringar i ansvaret mellan kommunsektorn och staten måste kunna regleras på något sätt. Därför finns en regleringspost i utjämnningssystemet.

Regleringsposten i utjämnningssystemet fungerar så att om summan av samtliga bidrag minus de inbetalda avgifterna blir lägre än det belopp staten beslutat tillföra kommunerna, får alla kommuner ett regleringsbidrag som motsvarar mellanskillnaden. Regleringsbidraget beräknas som ett enhetligt belopp per invånare. Om summan av samtliga bidrag minus de inbetalda avgifterna i stället blir högre än det belopp staten beslutat tillföra, ska mellanskillnaden tas ut i form av en regleringsavgift från kommunerna. Som framgår av tabellen ovan ökar bidraget kraftigt under 2024 för att sedan trappas av från och med 2025. Den huvudsakliga förklaringen till ökningen är regeringens bidrag till välfärden för att kompensera för den höga inflationstakten.

LSS-utjämning

LSS-utjämnningssystemet är ett led i att försöka utjämna de stora kostnadsskillnaderna avseende LSS verksamheten som finns mellan kommunerna. Alla kommuner ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att kunna bedriva denna verksamhet.

Systemet är skilt från det ordinarie kostnadsutjämnningssystemet för kommunerna. Skälet är att underlagen inte på samma sätt som i det ordinarie systemet kan anses uppfylla kriteriet att vara opåverkbara för den enskilda kommunen. Precis som i det ordinarie kostnadsutjämnningssystemet beräknas en standardkostnad för varje kommun.

Denna standardkostnad är baserad på antalet verkställda beslut för tio olika LSS-insatser som viktas med en riksgenomsnittlig kostnad per insats. Dessutom beaktas skillnader i vårdtyngd och stordriftsfördelar i verksamheten. Beroende på hur kommunens beräknade standardkostnad avviker från den genomsnittliga standardkostnaden i landet får kommunen antingen ett bidrag eller betala en avgift.

För 2025 är avgiften för Hjo kommun beräknad till ca 9,3 mnkr vilket är en ökning med hela 1,3 mnkr mot 2024 därefter en fortsatt ökning med ca 60 tkr per år. Utjämnning sker med ca 2 års förskjutning vilket alltså innebär att ökningen i utjämningsavgift mellan åren 2024 och 2025 kan hänföras till att vårdtyngden i Hjo kommun minskade 2023 jämfört med 2022. I och med att prognoserna är beroende av i vilken utsträckning kostnaderna och antal brukare förändras i Hjo i förhållande till genomsnittet i riket är prognoser över detta behäftade med stor osäkerhet.

Fastighetsavgift

Avgiften utgör i statsrättslig mening en skatt, där riksdagen beslutar om underlag och storlek av fastighetsavgiften. Avgiften tillfaller dock kommunerna. Från och med 2009 anlitar SKR Statistiska centralbyrån (SCB) för prognoser av avgiften till landets kommuner. För Hjo kommun har avgiften beräknats till 29,7 mnkr per år under planperioden.

Specificering av vissa statsbidrag

De statsbidrag som utgår till kommunerna har olika konstruktion. Vissa specifika statsbidrag ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämnning och finns med i de generella statsbidragen, medan andra är riktade och kan sökas i särskild ordning. Dessa sökbara statsbidrag är ofta kopplade till att kommunen ska påvisa att kommunen haft en kostnad eller utfört en prestation. Information om statens motiv och intentioner med dessa statsbidrag presenteras oftast i samband med budgetpropositionen. Sveriges kommuner och landsting informerar också löpande om dessa bidrag i sina cirkulär.

De bidrag som är generella är ofta angivna i kronor per invånare för att underlätta beräkningen av hur stor andel av det totala statsbidraget som tillfaller respektive kommun. I budgetprocessen i Hjo kommun är principen för fördelningen av dessa bidrag att de ingår i det totala utrymme som finns att fördela och att förvaltningen äskar medel för specifika ändamål som antas medföra ökat åtagande.

Listan över specifika statsbidrag som har haft och eventuellt kommer att få betydelse för Hjo kommuns intäkter under 2025 - 2027 är omfattande. Av denna anledning redovisas inte dessa i detta dokument. Den intresserade hänvisas istället till SKRs hemsida www.skr.se.

KRI SLÅDA

2

Målmodell och prioriterade mål.

Här beskrivs hur verksamheterna arbetar med Hjo kommuns vision ”I Hjo skapar vi framtiden – Tillsammans”

Vision, utvecklingsområden och prioriterade mål

Hjo kommuns vision lyder "I Hjo skapar vi framtiden tillsammans".

Hjo växer och utvecklas tillsammans med vår omvärld. Genom goda möten samverkar vi och hittar vägar mot en hållbar framtid. Vi bevarar och värnar vår unika stadsmiljö, landsbygd och Vättern. Vi som bor, lever och verkar i Hjo möter framtiden med mod inför förändring och nya lösningar.

Visionen är Hjo kommuns målbild – vi ska gemensamt sträva mot att uppnå visionen. Samtidigt är visionen ett verktyg för att nå våra mål. Den ska hjälpa oss att fatta beslut som leder oss framåt, mot målbilden. Visionen konkretiseras genom fyra utvecklingsområden och till varje utvecklingsområde finns prioriterade mål som beslutas av fullmäktig. Till varje utvecklingsområde finns mål som beslutas av kommunfullmäktige. Nedan beskriver vi varje utvecklingsområde.

Tillhörande utvecklingsområden

De fyra utvecklingsområdena syftar till att spegla Hjos styrkor, möjligheter och utmaningar. Uppföljningen sker genom de prioriterade målen med tillhörande indikatorer. "Utveckling i samverkan" återspeglar vår metod för att nå en gynnsam utveckling – genom samverkan och det goda mötet. "Genom hela livet" samlar kommunens kärnuppdrag – med utbildning, stöd och omsorg genom hela livet. "En plats att välja" belyser att för att Hjo skall kunna utvecklas krävs att platsen är attraktiv att både bo på, verka i och att besöka. "Hållbar livskvalitet" innebär att om vi alla skall leva i Hjo, Skaraborg eller världen med livskvalitet behöver vi skapa gemensamma förutsättningar för ett hållbart samhälle – både socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

Arbetet med vår vision och utvecklingsområden har präglats av Agenda 2030 och de 17 globala målen. En gemensam global strävan mot ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Ett verktyg för att sätta olika mål och målkonflikter i relation till varandra samt att förstå den egna kommunens eller landets roll i den globala helheten. I vår närmaste omvärld har sker även förändringar och möjligheter med bla nya etableringar i Skaraborg.

För Hjos del blir samverkan central för att både bidra till omställningen och ta del av möjligheterna den medför. Aktörerna i Hjo kan genom att våga satsa, prova, vara nyfiken och modiga ta del av Skaraborgs möjligheter och vara delaktiga i världens gemensamma utmaningar. Samverkan är central både inom kommunen och med våra omgivande aktörer.

I HJO SKAPAR VI FRAMTIDEN TILLSAMMANS

Utveckling i samverkan

Genom hela livet

En plats att välja

Hållbar livskvalitet

Hjo Kommuns målmodell

Modellen syftar till att omsätta vision och tillhörande utvecklingsområden i praktisk handling i alla verksamheter. Kommunfullmäktige är högsta beslutande organ i kommunen och utser en kommunstyrelse som leder och samordnar verksamheten och verkställer uppdrag från kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har fem utskott som bereder ärenden innan de kommer till kommunstyrelsen. Det finns även en byggnadsnämnd som hanterar enklare planfrågor och bygglov.

Kommunfullmäktige beslutar om ett antal prioriterade mål som ska vara styrande för nämndernas och förvaltningens arbete. De prioriterade målen är ett begränsat antal övergripande och långsiktiga mål som är nyckelfaktorer för arbetet med att uppnå visionen. Dessa prioriterade mål finns med i kommunfullmäktiges budget. Till målen finns indikatorer som ska ge signaler på om vi är på väg att nå visionens målbild inom respektive utvecklingsområde.

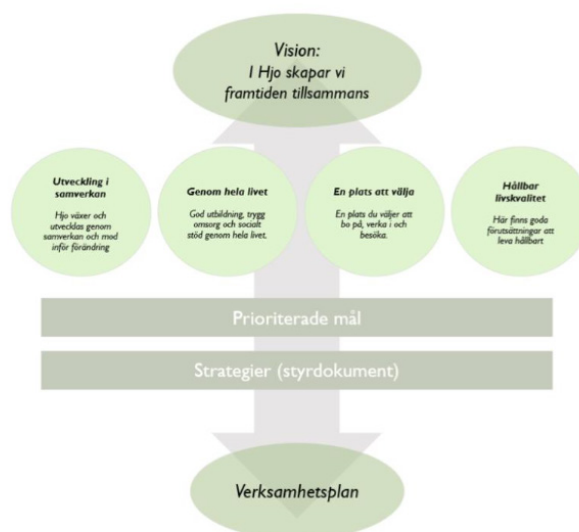
Måluppföljning – bedömning av utveckling i riktning mot målet

Vid måluppföljningen görs en sammantagen bedömning av mätbara indikatorer och icke mätbara resultat. Sammantaget ska nämnderna utifrån uppföljningen kunna redovisa för fullmäktige om verksamhetens arbete leder i riktning mot målen och om verksamhetens resultat är förenligt med god ekonomisk hushållning. Detta redovisas genom att ange en riktning för målet:

- Grön - utveckling i riktning mot måluppfyllelse
- Orange – otillräcklig progression, ej närmat sig måluppfyllelse
- Rött – utveckling går åt fel håll, minskad möjlighet till måluppfyllelse

Det finns också möjlighet för kommunstyrelsen och byggnadsnämnden att komplettera med uppdrag för att styra verksamheten. Kommunfullmäktige och nämnderna styr också verksamheten med hjälp av politiskt antagna strategier och planer.

I nästkommande avsnitt redovisas kommunfullmäktiges 14 prioriterade mål inom visionens respektive utvecklingsområde. 11 mål är verksamhetsmål och 3 är finansiella. Utöver detta har fullmäktige också genom ägardirektiv 3 mål som avser bolagen. Utifrån dessa mål, tillgängliga resurser och övrig styrning utarbetar förvaltningen en årlig verksamhetsplan där arbetet för att nå målen beskrivs och motiveras.

Vision och utvecklingsområden:

God ekonomisk hushållning och balanskrav

God ekonomisk hushållning bygger på långsiktigt tänkande och att varje generation som lever och verkar i Hjo står för de kostnader som de ger upphov till. I kommunlagen ställs krav på att kommunfullmäktige ska besluta om särskilda mål och riktlinjer för verksamheten och ekonomin som har betydelse för God ekonomisk hushållning.

Den kommunala verksamheten ska bedrivas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Detta är uttryckt i kommunallagen i form av det så kallade balanskravet. På lång sikt räcker det inte med ett nollresultat för att bevara kapaciteten. Det krävs ett årligt överskott för att finansiera investeringar och för att säkerställa att det egna kapitalet inte minskar i värde.

För Hjo kommun innebär God ekonomisk hushållning att resurserna i verksamheten ska användas till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. Visionens utvecklingsområden och kommunfullmäktiges prioriterade mål är styrande för all verksamhet och utveckling. De ekonomiska förutsättningarna i budgeten styr takten i vår strävan att uppfylla visionen.

Utveckling i samverkan

I Hjo är det enkelt, välkomnande och nära mellan människor. Här förenas landsbygdens kraft och stadens utbud genom goda möten och möjlighet till delaktighet. Det är enkelt att vara med och utveckla vår plats. Vi möter framtida utmaningar och möjligheter i samverkan med andra i Skaraborg och vår omvärld. Vi värnar om tilliten genom goda möten och vågar prova nytt för att utvecklas och förbättra Hjo.

Mål 1: Utveckling och framtidstro genom delaktighet

Genom hela livet

Tillsammans med föräldrar/vårdnadshavare stöttas varje barn och elev att utvecklas utifrån sina förutsättningar i en likvärdig skola. Alla elever lämnar skolan med goda kunskaper, god självkänsla och framtidstro. Vården och omsorgen är mänsklig, nära och trygg med fokus på dem vi är till för. Valfärdsteknik ger ökad självständighet och trygghet. I Hjo stärks varje individ på vägen till en egen försörjning och ett eget arbete eller studier. Hjo kommun samverkar med näringslivet, offentliga aktörer och det övriga samhället för att människor ska ha möjlighet att lära hela livet och hitta nya vägar.

Mål 2: Stöd, vård och omsorg möjliggör ett självständigt liv och en känsla av välbefinnande

Mål 3: Invånarna får stöd på vägen till hållbar egen försörjning

Mål 4: Barn och elever utvecklar goda kunskaper i en skola präglad av trygghet och arbetsro

En plats att välja

Vi stärker och bevarar den unika stadsmiljön, landsbygden och Vättern. Genom den lilla kommunens fördelar attraheras nya invånare, företag och besökare. Här finns gott om rekreationsområden, kulturupplevelser och aktiviteter för alla åldrar. Näringslivet bidrar till en levande stad och landsbygd och kommunen möjliggör etablering och expansion. Hjo är ett resmål året runt och besöksnäringen skapar upplevelser och arbetstillfällen.

Mål 5: En attraktiv boendemiljö som möter invånarnas behov

Mål 6: Hjo kommun bidrar till att besöksnäringen utvecklas hållbart med fokus på hela kommunen och besökare året om

Mål 7: Hjo kommun ska möjliggöra näringslivets etablering, expansion och utveckling

Mål 8: Ett rikt fritids- och kulturutbud för människor i alla åldrar

Hållbar livskvalitet

Tillsammans utvecklar vi ett samhälle där det är lätt att göra rätt. De lokala förutsättningarna för att leva ett klimatsmart liv stärks och bidrar till att Hjo blir en mer levande och trygg plats. Genom att fokusera på kreativitet, samarbete och resurseffektivitet kan kommun, näringsliv, föreningar och invånare samverka för att ta fram smarta lösningar och skapa förutsättning för en hållbar livskvalitet.

Mål 9: I Hjo är det enkelt att leva hållbart

Mål 10: Alla kommunala verksamheter arbetar för en gynnsam utveckling av miljö- och klimat

Mål 11: Vi värnar vår kultur- och livsmiljö

Vision och utvecklingsområden:

För att kunna utjämna resultat över åren när det är ett sämre läge i ekonomin så som varit fallet under 2023 och 2024 då kommuner haft ovanligt höga kostnader för pensioner finns möjlighet att använda resultatutjämningsfond. Hjo har avsatt 20 mnkr till RUR.

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med regelverket är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur, för att tillfälligt kunna dämpa effekterna och få tid till anpassning. Överordnat är dock alltid kravet på en god ekonomisk hushållning. Reglerna för disponering ska framgå av de egna riktlinjerna för RUR som beslutas av fullmäktige. Kommunfullmäktige har beslutat om användning i Hjo men har för avsikt att förtydliga detta beslut innan bokslutet 2024.

Finansiella mål

För att skapa förutsättningar för att bedriva en verksamhet med hög och jämn kvalitet över tiden krävs en god och stabil ekonomi. För att uppnå detta har Hjo kommun formulerat nedanstående finansiella mål som anses återspegla god ekonomisk hushållning.

Mål 12: Årets resultat ska uppgå till lägst 10 mnkr.

Mål 13: Investeringarna ska finansieras med egna medel under mandatperioden 2023–2026.

Mål 14: Soliditeten inklusive pensionsåtaganden ska årligen bibehållas eller förbättras.

Bolagens mål (fastställda i ägardirektiven)

Mål 15: Soliditeten i koncernen Hjo stadshus AB ska öka med minst 1 % per år från och med år 2015 och senast år 2025 uppgå till minst 25 %.

Mål 16: Soliditeten i AB Hjo Småindustrier ska uppgå till minst 30 %.

Mål 17: Taxor för elnät och fjärrvärme i Hjo Energi AB bör ligga under regiongenomsnittet.

3

Prioriteringar och uppdrag i budget

Här förklaras hur budgeten växt fram, vilka uppdrag som delats ut och hur budgetmedlen fördelats mellan politikområdena.

Hur budgeten för 2025-2027 har växt fram...

Vårbudgeten för 2024 baserades på SKRs skatteunderlagsprognos från april månad. Denna prognos indikerade en ökning i intäkter från skatter och generella statsbidrag med ca 33,2 mnkr enligt nedan. Skatteprognosen baserades på antagandet att invånarantalet den 1 november 2023 uppgår till 9 300 invånare.

	Budget 2024	Prognos 2025 SKR 24:27 apr	Förändring
mnkr			
Skatteintäkter	489,5	509,6	20,1
Inkomstutjämningsbidrag	129,7	138,0	8,3
Kostnadsutjämnning	-1,4	3,8	5,2
Regleringsbidrag	28,5	22,2	-6,3
Avgift LSS-utjämnning	-8,0	-7,5	0,5
Fastighetsavgift	24,3	29,7	5,4
Summa skatter och statsbidrag	662,6	695,8	33,2

Inflationen gick äntligen ner under våren och det avgörande läget i juni för pensionskostnaderna blev lågt och påverkar nu i positiv riktning för kommande år. Dock pekade SKRs prognos på en större minskning än vad som nu beräknas för Hjo. SKRs prognos är ett snitt för landets kommuner och till det får sen läggas den egna pensionsprognosen. Detta gjorde att det inte blev bättre i höstens beräkningar för personalomkostnader än det som antogs i vårbudgetprocessen.

Inför höstprocessen kom nya indata i form av budgetproposition samt ny skatteunderlagsprognos (cirkulär 24:43 av den 3 oktober). Skatteprognosen ger ett ökat utrymme i jämförelse med vårens prognos. I vårens arbete räknades med invånarantal på 9 300. Under våren gick antal invånare först ner för att sen öka mycket långsamt. Under sensommaren och hösten har invånarantalet ökat och det är möjligt att beräkna en prognos för skatter på 9 340 invånare. I en jämförelse mellan skatter och utjämnung är det både avräkning för 2025 och inkomstutjämnung samt regleringsbidraget som ger bättre utfall i höstens prognos men LSS-utjämnungen ger ökad kostnad. Prognosen för fastighetsavgiften har varit samma i alla prognoser och den ger ökad intäkt på 5,4 mnkr jämfört med budget 2024.

Beträffande avsättning för stigande kostnader tillämpas SKRs prisindex för kommunal verksamhet (PKV), vilken uppgår till 3,5 % för lönekostnader och 2,4 % för övriga kostnader.

Den mest väsentliga förändringen i av ökat utrymme är de minskade kostnaderna för pensioner som beräknas till 16,1 mnkr men också minskade kostnader för städning med 1,1 mnkr. Skatteunderlagsprognosen ger ökat utrymme med 28,3 mnkr jämfört med budget 2024 med det ökade invånarantalet till 9 340. Efter tilldelning för löneökningar och po på 3,5 % (18,2 mnkr) och indexökning för kostnader på 2,4 % (5,9 mnkr) samt ökat resultatmålet till 10 mnkr, (en sänkning med 4 mnkr jämför med våren) samt ökad avsättning för räntekostnader med 1,5 mnkr har tilldelningar till verksamheten gjorts med för 21,7 mnkr (se lista sidan 24). Mindre justering av kapitalkostnader har gjorts med -0,4 mnkr.

	Budget 2024	Prognos 2025 SKR 24:38 okt	Förändring
mnkr			
Skatteintäkter	489,5	510,7	21,2
Inkomstutjämningsbidrag	129,7	140,6	10,9
Kostnadsutjämnung	-1,4	4,2	5,6
Regleringsbidrag	28,5	24,5	-4,0
Avgift LSS-utjämnung	-8,0	-9,3	-1,3
Fastighetsavgift	24,3	29,7	5,4
Summa skatter och statsbidrag	662,6	700,4	37,8
Avgär finansnetto	-3,6	-5,0	-1,4
Avgär årets resultat	-2,0	-10,0	-8,0
Att disponera	657,0	685,4	28,4

Sammanfattning;

- Skattesatsen lämnas oförändrad till 22:00
- Resultatmålet ökas till 10 mnkr jämfört års budget på 2 mnkr

För detaljerad beskrivning av tilldelningar och dispositioner hänvisas till avsnittet "Översikt över ramförändringar.

Ekonomiska prioriteringar i budget 2025

Politikområde/Prioritering (tkr)	Tilldelning
Demokrati	
- Revisionsarbete	260
Summa:	260
Kommunledningskontoret	
- Webbutveckling, grafik, profil, mallar	890
- Kostnadsökningar	350
- Datalicenser, tjänsteköp Skövde, Sambi	1 680
- Räddningstjänst	275
- Upphandling av personalsystem	350
- Klimakterieutbildning	100
Summa:	3 645
Plan och bygg	
- Ökade kostnader utredningar i planarbete	700
Summa:	700
Kultur, fritid och turism	
- Uppräkning föreningsbidrag	260
- Högaliden: drift, skötsel, underhåll	50
- Tre trästäder (webb, skötsel, underhåll)	25
- Kulturkalendarium	20
Summa:	355
Barn och utbildning	
- Elevförändring gymnasieskolan	2 100
- Modersmålsundervisning och studiehandledning	1 100
- Fritidslokaler i Kosrberga	230
- Förskola Redarvägen	4 100
Summa:	7 530
Socialtjänst	
- Placeringskostnader	6 000
- Budget och skuldrädgivning	478
- Utökning verksamhetsresurs HS-enheten	310
- Gruppbostad	1 700
Summa:	8 488
Teknisk service	
- Utökat åtagande skötsel nya områden	200
- Beredskap ledningsnät (avser tillägg april-okt)	86
- Näringslivs koordinatör 0,75 tj	400
Summa:	686
Totalsumma	21 664

Särskilda medel har avsatts i årets budget för att prioritera följande områden:

Demokrati

Området omfattar kommunens politiska verksamhet med kommunfullmäktige, revision, valnämnd, bygglovsnämnd samt kommunstyrelsen med utskott. Inom politikområdet ingår förutom arvoden och ersättningar till politiker även kostnader för sakkunniga biträden till revisionen, partistöd och överförmyndarverksamhet.

Politiska prioriteringar

Nuvarande avtal för revisionstjänster löper ut under 2024 och en ny upphandling har gjorts tillsammans med Tibro och Karlsborg. Upphandlingen visar tydligt att nya regler för kommunal revision med en mer djupgående granskning innebär en betydande kostnadsökning. Utöver den grundläggande granskningen behöver det även finnas utrymme att göra en fördjupad granskning.

Demokrati tilldelas totalt 260 tkr avseende revisionsarvoden.

Kommunledningskontoret

Kommunledningskontoret ansvarar för ledning, styrning, uppföljning och kontroll av den samlade verksamheten i Hjo kommun. Kommunledningen och dess stabsfunktioner ger strategiskt stöd och service till politiken och förvaltningen samt säkerställer att fattade beslut genomförs. Staben innefattar ekonomi, upphandling, kansli, personal och kommunikation samt arbetet med hållbar utveckling. Utöver detta finns även projekt för utveckling samt säkerhetsarbete.

Politiska prioriteringar

- **Webbutveckling av hjo.se, grafisk profil och mallar**

En organisations hemsidor kräver ständigt underhåll för att fungera på ett bra sätt. Precis som med det fysiska vägnätet kan de bara lappas och lagas till en viss gräns. Därefter avtar funktionen och fler och allt allvarligare fel uppstår. För att säkerställa drift och underhåll av hjo.se behöver det under 2025 göras en omfattande systemuppgadering.

Den version av webbpubliceringsverktyget EpiServer (Optimizely), som används idag uppgaderades senast 2017. Utebliven eller fördröjd uppdatering medför högre driftkostnader, då vi riskerar att stöta på fler problem när leverantören inte längre underhåller systemet. För att lösa dessa problem behöver fler konsulttimmar av webbutvecklare och programmerare köpas in. Eftersom utvecklingen av tekniska webbplattformar går snabbt, så kommer vi att på några års sikt nå en punkt där den tekniska plattformen – om den inte uppgaderas nu – kommer att behöva bytas helt, vilket innebär ännu högre kostnader och behov av en betydligt större arbetsinsats lokalt.

Efter systemuppdateringen av hjo.se behöver det också göras en designuppdatering där både vår grafiska profil samt Office-mallar uppdateras.

Kommunledningskontoret tilldelas totalt 490 tkr avseende webbutveckling, grafisk profil samt mallar.

- **Kostnadsökningar**

Kommunledningskontoret har de senaste åren påverkats av kostnadsökningar och indexuppräknings inom flera områden. Detta gäller framför allt systemkostnader men även för gemensamt centralarkiv. Även kostnaderna för porto och kontorsmaterial har ökat betydligt mer än de 2,8 % i uppräknings som förvaltningen har kompenserats för. Då uppräknings inte motsvarar innevarande års kostnadsutveckling uppstår ett glapp mot budget som ökar för varje år.

Kommunledningskontoret tilldelas 350 tkr för att täcka dessa kostnadsökningar.

- **Tjänsteköp Skövde kommun, Microsoftlicenser och medlemskap Sambi**

Sedan tidigare existerar ett "glapp" mellan IT-enhetens budgeterade medel och den kostnad som årligen ska betalas till Skövde för deras tjänster. Glappet består av uppräknings som Skövde gör utifrån de fördyringar som serverdrift, datacenter och support innebär (dvs ökade kostnader till tredjeparts leverantörer). Samt även av tillägg i tjänster som Hjo kommun gör under innevarande år exempelvis tillkommande system för vilka ska betalas en systemsupportavgift.

Vidare höjde Microsoft sina licensavgifter med ca 40 % inför nuvarande avtalsperiod samt införde en förändring av licensformerna för användarna. Förändringar bestående av en ny högre licensnivå utifrån ett säkerhetsperspektiv. Enligt tidigare avtal så betalade Hjo kommun ca 1 300 tkr/år för sina användare och servrar. Men med höjningen och ändring av licensformer så kommer det nya avtalet att kosta ca 2 100 tkr/år.

Hjo kommun närmar sig även införande av Millenium Option 1 som kommer att ersätta samverkanssystemet SAMSA i hela Västra Götalandsregionen. I kravspecifikationen för systemet dikteras ett krav på att alla anslutande parter behöver ha en upprättad federation inom Sambi.

Kommunledningskontoret tilldelas totalt 1 680 tkr avseende ökade omkostnader för tjänsteköp av Skövde kommun, Microsoftlicenser samt medlemskap i Sambi.

- **Klimakterieutbildning**

Friskvårdssatsning för kvinnliga medarbetare mellan i åldern mellan 40-60 år erbjuds en klimakterieutbildning.

- **Pott för oförutsedda kostnader**

En summa om 400 tkr har avsatts för oförutsedda kostnader

• Räddningstjänst

Kommunledningskontoret tilldelas 275 tkr för medlemsbidrag till Räddningstjänsten Skaraborg (RS) inför 2025. Det särskilda medlemsbidraget avser täcka ökade pensionskostnader inom RS.

• Kommande upphandling av personalsystem

Personalen är organisationens viktigaste resurs och i många verksamheter också den mest kostsamma. Effektiva digitala processer är en förutsättning för att minimera administration och ge mer tid till värdeskapande uppgifter. Inte bara för HR- och löneavdelningen, utan även för chefer och medarbetare.

Vi står inför en upphandling av lönesystem och bemanningssystem där nuvarande avtal går ut den 31 december 2025. Ett systembyte, inte minst inom ett komplext område som lön och bemanning, innebär oftast ett stort projekt. Detta innebär att verksamheten kommer att behöva avsätta resurser till såväl upphandlingsprocessen som under införande.

Kommunledningskontoret tilldelas 350 tkr för projektledning och expertstöd inför kommande upphandling.

Plan och Bygg

Plan och Bygg ansvarar för tillsyn och myndighetsutövning enligt Plan- och Bygglagen samt för tillsyn av strandskydd. Området omfattar också kart- och mätverksamhet samt fysisk planering. Plan och Byggheten arbetar gentemot Byggnadsnämnden och i vissa frågor mot KS.

Politiska prioriteringar

• Återläggning medel för Översiktsplan

Under åren 2023 och 2024 har förvaltningen tilldelats 700 tkr årligen för arbetet med ny Översiktsplan (ÖP). ÖP:n förväntas antas under 2025 och de medel som tilldelats för arbetet ska därför återläggas i budget 2025.

• Ökade kostnader för utredningar i planprocessen

I Skaraborg finns en stark tilltro inför framtiden med ett flertal etableringar och arbetstillfällen på gång i närtid. Målet i den delregionala utvecklingsstrategin är att Skaraborg ska växa från 270 000 invånare till 300 000 till år 2030. De större etableringarna förväntas hamna i Mariestad, Lidköping och Skövde men även försvaret i Karlsborg och fängelset i Tidaholm har utbyggnadsplaner.

Hjo kommun äger relativt stora markområden och har en god markreserv. Kommunen har idag detaljplanerad mark för bostadstomter och är redo att sälja tomter när konjunkturen vänder och marknaden är redo för byggnation igen. Det finns även detaljplanerad mark i privat ägo och intresse för byggnation bland privata entreprenörer. Samtidigt arbetar förvaltningen med att detaljplanera nya områden för bostäder och industri. I klimatförändringarnas spår har det dock blivit mycket svårare att få igenom detaljplanerna i planprocessen. Länsstyrelsen ställer högre krav och kräver fler utredningar, vilket innebär att detaljplanerna både tar längre tid och blir dyrare.

Plan- och byggavdelningen i Hjo kommun är idag en liten men effektiv enhet men vi ser att vi saknar de ekonomiska resurser som krävs för att uppfylla myndigheternas krav på utredningar kopplade till planprocessen. Under 2022 köpte Plan & Byggheten konsult hjälp för olika typer av utredningar i planarbetet för 1,2 mnkr och under 2023 uppgick kostnaden till 600 tkr. Budgeten för externa utredningar är i nuläget 300 tkr. Plan och bygg tilldelas 700 tkr i budgeten 2025 för att finansiera de ökade kostnaderna för utredningar i planarbetet.

Kultur, turism och fritid

I verksamheten för kultur, turism och fritid ingår ansvar för bibliotek, olika kulturarrangemang, turism samt övrig kulturverksamhet i kommunen. Man ansvarar även för kommunens fritidsgård, fritidsanläggningar, lokaluthyrning, föreningssamverkan och föreningsbidrag samt simskola och utomhusbad. Från och med hösten 2024 organiseras även IT under Kultur, turism och fritid.

Politiska prioriteringar

• Uppräkning av föreningsbidrag

Budgeten för föreningsbidrag har varit samma under många år vilket i praktiken innebär att summan relativt sett minskat. För att kompensera för de senaste årens höga inflation finns därför behov av att räkna upp budgeten.

Kultur, turism och fritid tilldelas 260 tkr för uppräkning av föreningsbidragen.

• Drift, skötsel och underhåll Högaliden

Under 2023 genomfördes projekt på Högaliden för att utveckla det till ett ännu bättre fritidsområde. Med investeringarna följer ett ökat behov av att drifva, sköta och underhålla området och utrustningen. Detta inkluderar bland annat ökade elkostnader, tillsyn samt möjligheter att byta ut eller reparera sliten och/eller trasig utrustning vilket verksamheten saknar medel för.

Politikområdet tilldelas 50 tkr inför 2025 för drift, skötsel och underhåll av Högaliden.

• Uppräkning av kommunkostnad Tre Trästäder

Kommunkostnaden för nätverket Tre Trästäder räknas upp från 50 tkr till 75 tkr under 2025. För att täcka denna kostnadsökning tilldelas Kultur, turism och fritid 25 tkr.

• Kulturkalendarium

Kultur, turism och fritid tilldelas 20 tkr avseende kostnader för kulturkalendarium.

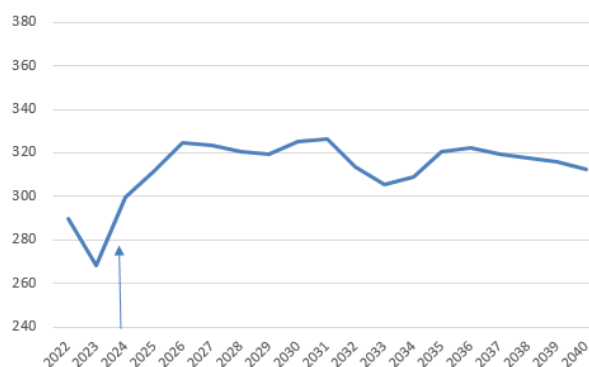
Barn och utbildning

Barn och utbildning är indelat i verksamhetsområdena: Barn och utbildning gemensam, förskola, grundskola inklusive förskoleklass och anpassad grundskola, fritidshem, elevhälsa samt stödorganisation och skoladministration. Kulturskola och slutligen gymnasie- och vuxenutbildningen inklusive svenska för invandrare (SFI).

Politiska prioriteringar

• Efterfrågeförändringar gymnasieelever

Vårterminen 2024 lämnar 103 elever årskurs 9 och antal födda 2005 som lämnar gymnasiet är 85. Detta innebär att vi kommer ha 18 elever fler i gymnasieutbildning 2025. För verksamheten innebär detta tillkommande kostnader om 2,1 mnkr, vilket tilldelas verksamheten inför 2025.

Modersmålsundervisning och studiehandledning

Modersmålsundervisning ger elever med ett annat modersmål än svenska möjlighet att läsa sitt modersmål som ett ämne i skolan. Elever ska erbjudas undervisning i modersmål som inte är ett nationellt minoritetsspråk om en eller båda vårdnadshavarna har ett annat språk än svenska som modersmål, språket utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, eleven har grundläggande kunskaper i språket. Huvudmannen är bara skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om det finns minst fem elever som har rätt till undervisningen i det språket, dessa elever vill få undervisning i språket, det finns en lämplig lärare.

En elev som får modersmålsundervisning får fortsätta att delta i undervisningen även om språket skulle sluta att vara dagligt umgängesspråk för eleven. Elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna har en starkare rätt till modersmålsundervisning än andra elever. Det finns inga krav på att språket ska vara elevens dagliga umgängesspråk eller att eleven ska ha några kunskaper i språket. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i dessa språk om en elev vill få undervisning och det finns en lämplig lärare.

För att komma i ram önskas förstärkning om ytterligare 1,7 tjänst, uppskattad kostnad 1,1 mnkr, vilket tilldelas inför 2025.

• Fritidshemsverksamhet Korsberga

Antalet elever i vår ytterskola i Korsberga ökar. För närvarande är det 77 elever från årskurs F-6, vilka stadigt kommer att öka och läsåret 26/27 beräknas elevantalet vara 91. (detta utifrån dagens elevunderlag och då har ingen inflyttning tagits med i beräkningarna). Till hösten 2024 börjar 17 elever förskoleklass, vilket är en betydligt större kull än vanligt. De kommer att läsa tillsammans med årskurs 1 som består av 11 elever. Klassen blir stor då de läser åldersintegrerat (B-form). Störst påverkan kommer elevökningen ha på fritids då det kommer 17 nya inskrivna barn till hösten, vilket innebär att fritidsgruppen blir ca 60 barn. Detta innebär en trångboddhet och för att lösa detta har förvaltningen varit i kontakt med Wennergrens och fått möjlighet att hyra Björkdungens gamla lokaler i Korsberga igen. Hyran är ca 130 tkr och kortaste avtalstiden som Wennergrens gått med på är i dagsläget 3 år. Tillkommande kostnad för inventarier uppstartsåret beräknas kosta 100 tkr. Barn och utbildning tilldelas inför budgetåret 230 tkr för att lösa lokalsituationen i Korsberga avseende fritids och grundskola.

• Platsbrist förskola

Barn och utbildning har de två senaste åren tilldelats medel till personalförstärkning, sammanlagt 0,7 mnkr, motsvarande 1,2 tjänst. Under våren -24 hade verksamheten 28 barn överinskrivna. Bedömningen i dagsläget är att situationen inom förskolan vt-25 kommer se likadan ut. Detta motsvarar en personalförstärkning om totalt 4,7 tjänst. Det har under året förts diskussioner om tillbyggnad av Skogshyddans förskola, men då barnunderlaget på nationell nivå minskat och flertalet grannkommuner tvingats stänga ner avdelningar på grund av barnbrist avaktar kommunen en eventuell tillbyggnad. Förvaltningen utreder för närvarande om verksamheten kan nyttja Redarvägen för två tillfälliga avdelningar samt kontorsplatser för de tre rektorerna i förskolan, då de idag delar kontor på rektors-expeditionen.

Utöver ovanstående ser verksamheten att antalet barn i behov av särskilt- och extraordinärt stöd i våra förskolor ökar. Det handlar bland annat om barn i behov av specialkompetens och ett mindre sammanhang. Öppnande av två tillfälliga avdelningar på Redarvägen skulle möjliggöra att en resursenhet skapas på någon av dagens redan befintliga förskolorna. Verksamhetens ser vinster med tidiga insatser redan i förskolan.

För att möta det ökade barnantalet tilldelas Barn och utbildning sammanlagt 4,1 mnkr, vilket ska täcka kostnaderna för tillkommande personalkostnader om 2,1 mnkr samt kostnader för lokalen Redarvägen så som hyra, städ, mat, vaktmästeri och kapitaltjänstkostnader.

Socialtjänst

Socialtjänsten har ansvar för att tillgodose behoven för kommunens äldre och personer med funktionsnedsättning genom olika stödinsatser, omvårdnad och sjukvård, både i egna och särskilda boenden. Äldreomsorgen inkluderar hemvård, korttidsvård, dagverksamhet, särskilt boende samt kommunal hälso- och sjukvård. Insatser för funktionshindrade regleras främst av LSS-lagstiftningen och omfattar personlig assistans, ledsagare, kontaktpersoner, korttidsvistelse för barn och unga, bostad med särskild service och daglig verksamhet. Individ- och familjeomsorg utreder behov av stöd och insatser och erbjuder stöd bland annat genom öppenvård, familjecentral, arbetsmarknadsinsatser samt integration och flyktmottagning.

Politiska prioriteringar

• Kostnader för placeringar

Den psykiska ohälsan hos barn och unga har de senaste decennierna ökat. Allt fler barn och unga behandlas för depression och olika ångestsymtom och även andra psykiatriska diagnoser ökar. Enligt Socialstyrelsen senaste undersökning ökade antal flickor med självskadebeteende kraftigt under pandemin och som mest i åldersgruppen 12 år. Allt fler orosanmälningar som kommer in till socialtjänsten rör idag psykisk ohälsa och psykiatriska tillstånd. Socialtjänsten bild är att de här barnen och ungdomarna inte får rätt och adekvat hjälp från barn och ungdomspsykiatri utan bollas runt mellan olika aktörer under långa väntetider. Under tiden eskalerar ofta problemen och situationen hemma blir svår och ibland ohållbar. Barn- och familjeenheten har under några års tid gjort ett stort och framgångsrikt arbete med att få ner kostnaderna för familjehem genom att minska antal konsulentstödda familjehem. Den senaste tiden har dock de barn vi behövt placera haft så omfattande och komplexa problem att placering i familjehem inte varit ett alternativ eller i vissa fall prövats men inte fungerat utan att HVB-placering istället blivit nödvändigt, vilket återigen inneburit ökade kostnader för barn- och ungdomsvården. I ett fall har inte heller HVB varit en möjlig lösning utan en speciallösning med dygnet

runt dubbelbemanning har varit det enda sättet att verkställa beslutet på. Sammantaget innebär detta en ökad kostnad för förvaltningen om 8,3 mnkr. Inför budgetåret 2025 tilldelas Socialtjänsten 6,0 mnkr för ovanstående placeringarkostnader.

• Utökning av verksamhetsresurs på Hälso- och Sjukvårdsenheten.

Som en del i det övergripande arbetet att se över chefernas organisatoriska förutsättningar och arbetsmiljö inom Vård och omsorg har bedömningen gjorts att HoS-enheten har behov av tillgång till utökat stöd från verksamhetsresurs.

Utmaningarna inom bemanning och kompetensförsörjning påverkar behovet av administrativt stöd för våra chefer. Den ökade belastningen på cheferna, särskilt när det gäller rekrytering, personaladministration och kompetensutveckling, understryker vikten av att tillgång till resurser för att stödja deras ledarskap.

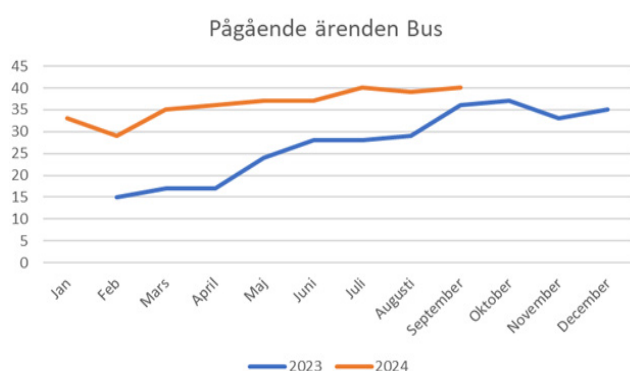
Sedan tidigare delar hemvårdens två chefer och HoS-enhetens chef på en 100%ig verksamhetsresurs vilket resulterat i att man på pappret har 33% resurs var. I realiteten har förvaltningen sett att hemvårdens administration och ärenden sväljer betydligt mer tid än HoS-enhetens vilket gör att verksamheten haft en bit under 33% verksamhetsresurs, vilket påverkat enheten negativt.

I resten av Vård och omsorg fördelas resursen jämnt med 50% chefsstöd/enhetschef, bl.a med tanke på det höga antalet medarbetare per chef. Därför bedöms att denna fördelning är nödvändig. Vård och omsorg tilldelas därför 310 tkr för att täcka detta behov.

• Budget och skuldrådgivning

Alla kommuner är enligt socialtjänstlagen skyldiga att erbjuda budget- och skuldrådgivning till skuldsatta kommuninvånare. Kommunerna är också skyldiga att ha tillräcklig kapacitet på sin budget- och skuldrådgivning för att kunna erbjuda ett första möte inom rimlig tid, vilket enligt praxis är 4 veckor. Hjo har under en längre tid tillbaka haft avtal med Skövde kommun kring budget- och skuldrådgivning. I februari 2023 sades avtalet upp och handläggningen flyttades tillbaka till Hjo. Handläggningen av budget- och skuld bedömdes kunna rymmas inom handläggningen för ekonomiskt bistånd med tanke på den minskade ärendemängden inom det området. Tidigare år har budget- och skuldrådgivningen handlagt ett tiotal ärenden per år och rymts inom del av tjänst i Skövde kommun. Antal ärenden har dock ökat månad för månad sedan februari 2023 och är numera uppe i ett 40-tal pågående ärenden, vilket omfattar en heltidstjänst.

Då utrymmet i befintliga tjänster att handlägga budget och skuld har varit begränsat så har det byggts upp en lång kö och personer i behov av rådgivning får stå orimligt lång tid i kö för ett första möte. Ökning av antal ärenden ses i hela regionen och kan härledas till att det nationellt skett en stor ökning av skulder till Kronofogden. Det har totalt skett en ökning med 17 % för de svenska hushållen avseende skulder hos Kronofogden jämfört med förra årsskiftet. Antalet skuldsatta har ökat i hela landet i alla län och i alla åldersgrupper.

Med anledning av den ökade inflödet och för att kunna möta det ökade behovet av rådgivning tilldelas verksamheten 0,7 tjänst, motsvarande 478 tkr.

• Gruppboende

På gruppboenden har behovet och komplexiteten hos de boende förändrats. Behovet av boendeplatser har också ökat och det är sedan en tid tillbaka fullt på både Gjutaren och Sturebo dessutom finns även ett beviljat beslut om boende som ännu inte är verkställt. Det är en ny generation av boende med en mer komplex problematik som ställer helt andra krav på personalitet, ökad kompetens och fortbildning hos personalen. För att undvika ytterligare köp av plats i annan kommun och för att Gjutaren ska vara en trygg miljö för de boende och en trygg arbetsplats har det under året krävts utökad bemanning och även fortbildning och handledning till medarbetarna i hur de ska bemöta och hantera problematiken. Behovet av utökad bemanning samt fortsatt handledning kommer att kvarstå under 2025. Funktionsstöd har en liten pott kompetensmedel i sin budget som är avsett för hela området, men de medlemmar behöver internt fördelas om till Gjutaren för att täcka nödvändiga handledningskostnader. Verksamheten tilldelas medel för utökad bemanning om 2,65 åa vilket innebär en kostnad om 1,7 mnr.

Teknisk service

Teknisk Service omfattar Fastighetsförvaltningen inkl lokalvård och vaktmästeri, Måltidsenhet och Gata/Park/Hamn. Fastighetsförvaltningen omfattar förvaltning, administration, drift, tillsyn, vaktmästeritjänster och lokalvård av kommunens samtliga fastigheter, egna som förhyrda. Måltidsenheten tillhandahåller mat till äldreomsorgen, barnomsorgen och grundskolan, samt ansvarar för leverans av mat till serveringen på Rödingen. Gata/Park/Hamn omfattar drift och underhåll av gator, vägar, gång- och cykelvägar, hamn, VA-nät, parker och grönytor. I uppdraget ingår även skötsel av kommunens skog samt naturreservatet Hjoåns dalgång.

Politiska prioriteringar

• Utökat åtagande skötsel nya områden

Under 2025 kommer Hjo kommun att få två nya bostadsområden, Knäplan Södra och Söder 6:1. På båda dessa tillkommer gator och övrig allmän platsmark som samhällsbyggnad ska sköta och underhålla. Den årliga kostnaden för detta uppgår till 200 tkr. Teknisk service tilldelas 200 tkr för detta i budgeten 2025.

• Beredskap ledningsnät och övriga händelser

I nuläget har samhällsbyggnads Gata/parkenhet beredskapstjänstgöring för tre samtidiga medarbetare under sammanlagt cirka 20 veckor, perioden 31 oktober till 15 mars. Beredskapens syfte är vinterväghållning och snöröjning. Under resterande 32 veckor på året finns ingen ansvarig beredskapsledare med mandat att kalla in medarbetare vid händelser som läckor på vatten- och avloppsnätet, kraftig vind eller nederbörd. Den vanligaste orsaken till att medarbetare på Gata/park behöver kallas in under kvällar och helger är läckor på ledningsnätet för vatten och avlopp. För att trygga vår beredskap och säkerställa beredskapsledning

som med kort varsel kan ansvara för bedöma läget och behovet av att kalla in medarbetare på kvällar och helger vid allvarliga störningar bör det finnas en medarbetare i beredskap under perioden 16 mars till 30 oktober

Kostnaden för detta bör fördelas med 70 % på den taxefinansierade Va-verksamheten och 30 % på den skattefinansierade verksamheten på samhällsbyggnad. Fördelningen av kostnaden mellan Va-verksamheten och samhällsbyggnads Gata/parkenhet innebär att förvaltningens kostnad uppgår till 86 tkr och att övrig del, 202 tkr, finansieras via Va-verksamhetens taxa. Teknisk service tilldelas 86 tkr i budgeten 2025.

- **Näringslivs koordinatör**

I nuläget finns medel i budget för en heltidstjänst näringslivsstrateg och 25 % handelsutvecklare. Under 2022 när kommunens näringslivsstrateg skulle vara föräldraledig var det inte möjligt att rekrytera en ersättare på vikariat. Den näringslivsutvecklare som anställdes har därför en tillsvidareanställning på heltid. Detta innebär att förvaltningen saknar finansiering för 75% tjänst inom näringslivsenheten. Näringslivsarbetet i Hjo kommun har utvecklats i en positiv riktning under de senaste två åren vilket bland annat visat sig i resultatet i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet. För att driva näringslivsarbetet vidare i nuvarande form och omfattning finns behov av att förstärka med en 50% tjänst. Denna förstärkning i kombination med de 25% som finns i budget skulle möjliggöra rekrytering av näringslivs koordinatör med en sysselsättningsgrad om 75%. Teknisk service tilldelas 400 tkr för detta i 2025 års budget.

Särskilda uppdrag till förvaltningen

Utöver kommunfullmäktiges prioriterade mål samt de ekonomiska prioriteringarna på föregående sidor ger Kommunstyrelsen förvaltningen nedanstående särskilda uppdrag. Uppdragen är indelade i två kategorier och inleds med ett antal verksamhetsspecifika uppdrag som ges i denna budget eller som getts tidigare men ännu inte avrapporterats. Kategori 2 utgörs av uppdrag som ska genomföra hela kommunens verksamheter.

Fortsatt arbete med Åtgärdsplan -24

Under 2024 fick förvaltningen ett uppdrag för att skademinimera och undvika underskott i driften. Vissa delar i den åtgärdsplan som togs fram är av långsiktig art och därför måste arbetet fortgå under 2025.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- fortsätta arbetet med att finna hemmaplanslösningar för att minska placeringskostnader inom Socialtjänsten.
- vara mycket restriktiv i samband med anställningar, beslut ska lyftas till närmaste chef för ev samordning och behovsprövning.
- Minska kostnaderna för timvikarier och övriga vakananställningar

Förebyggandeenhet

Mot bakgrund av de ständigt ökande antalet placeringar av barn, unga och vuxna behöver arbetet med förebyggande och proaktiva insatser intensifieras. Förvaltningen får i uppdrag att till skapa en Förebyggandeenhet inom socialtjänstens område. För att detta arbete ska vara långsiktigt hållbart krävs dock att alla delar av kommunens förvaltning involveras, om än i olika grad.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- snarast möjligt inrätta en förebyggandeenhet som ska arbeta proaktivt för att undvika ytterligare kostsamma placeringar

Gatubeläggning Hjo stadskärna

Hjo är en av Tre Trästäder och stadskärnan med sin samlade träbebyggelse är unik i sitt slag. Kulturmiljön bevakas via bland annat detaljplaner för att säkerställa att stadskärnan inte förvanskas eller förstörs. Under årens lopp har däremot gatu- och trottoarbeläggningen inte rönt samma intresse. Gator där gatstenen borde bevarats har belagts

med asfalt och på så vis har gator och gränder i vissa fall fått ändrad karaktär. Gatsten är visserligen dyrare att lägga än asfalt men att välja gatsten framför asfalt kommer långsiktigt att vara både kostnadseffektivt och mer miljömässigt hållbart. Skälet är att gatsten i praktiken är en outslitlig beläggning. Förutom de gestaltningsmässiga fördelarna har gatsten dessutom en hastighetsdämpande effekt.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- Successivt byta ut asfaltbeläggningen mot gatsten i Hjo stadskärna.
- Starta med att utreda och projektera byte av beläggningen på Långgatan. Medel avsätts för detta i investeringsbudgeten.

Planberedskap bostäder

I Skaraborg har vi satt ett gemensamt mål om en gemensam arbetsmarknadsregion mellan Väner och Vättern. År 2030 ska vi vara 300 000 invånare och vårt område ska vara och uppfattas som attraktivt, robust och kompetensförsörjt. Ska detta lyckas måste vi alla hjälpas åt. För Hjo kommuns del är det viktigt att vi har god planberedskap vad gäller bostäder i hela vårt geografiska ansvarsområde. Planerna ska vara utformade så att det finns möjlighet till olika upplåtelseformer och områden anpassade för storlekar på tomter - allt från större till ytor för sk. "tiny houses", byggnation med extra hänsyn till klimatpåverkan, miljö, natur och hållbart liv. Områden med olika inriktning men med stor hänsyn till Hjo och dess skala och tradition.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- tänka brett och diversifierat under det fortsatta arbetet med att ta fram planer för bostadsbyggnation i hela kommunen.

Friskvårdsinsatser

I stort sett alla branscher lider idag av kompetensförsörjningsbrist. Kommunsektorn är inget undantag. Vi är extremt beroende av att våra medarbetare är friska, trivs med sitt liv och med sitt arbete. En god arbetsmiljö i vardagen är självklart avgörande och för det finns ett strukturerat och systematiskt arbetsmiljöarbete i organisationen. Hjo Kommun erbjuder idag sina anställda friskvårdsförmåner i form av friskvårdspeng eller friskvårdstimma. Det vore dock önskvärt att fler nyttjade detta och därför bör strukturerna och regelverket kring detta ses över med syfte att få fler att vilja ta del av den förmånen. I översynen bör nivån på friskvårdspengen också belysas.

Hjo som kommun har jämförelsevis höga ohälsotal bland kvinnor mitt i livet. Här måste flera instanser i samhället hjälpas åt för att öka kunskapen så att rätt åtgärder sätts in för att minska dessa ohälsotal. Det är samtidigt konstaterat att okunskapen är stor kring hur kvinnors hälsa i klimakteriet/mitt i livet påverkas. För att öka kunskapen kring detta avsätts medel i budgeten för utbildningsinsatser för kommunens personal under 2025, dessutom ska allmänheten erbjudas en föreläsning på kvällstid i frågan.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- se över konstruktionen och regelverket för friskvårdsbidraget och friskvårdstimman med syfte att få fler av kommunens medarbetare att nyttja förmånen för att nå en bättre hälsa. Översynen presenteras budgetberedningen under våren 2025.
- arrangera ett utbildningstillfälle under 2025 för kommunens medarbetare kring kvinnors hälsa mitt i livet - under klimakteriet.
- arrangera ett föreläsningstillfälle för allmänheten under 2025 på temat: kvinnors hälsa mitt i livet - under klimakteriet.

Guldkroksbadet

Sedan beslutet om att ha fritt inträde på Guldkroksbadet genomfördes ser vi att allt fler Hjobor och besökare nyttjar det. Detta är glädjande och bra men det innebär också att ytor slits och att nya behov uppstår. Genom åren har en rad insatser gjorts både vad gäller markytor, lekplats, teknik, uppvärmning och aktiviteter och nu senast har en efterlängtd bastu blivit verklighet. Området har dock en del begränsningar rent ytmässigt bl.a pga hamnen och Stadsparken, dessutom ligger det dikt an kulturmiljöskyddat område. I nuvarande investeringsbudget ligger årligen en mindre summa för löpande insatser. Inför kommande år bör man ta fram en lite mer djupgående plan på hur vi skulle kunna förmera, utveckla, stärka området och utöka aktiviteter på land och vatten, inom badets område men också i hamnen som helhet.

Förvaltningen får i uppdrag att:

- ta fram en plan för utveckling av Guldkroksbadet och hamnområdet för att stärka området och skapa förutsättningar för att utöka och tillgängliggöra aktiviteter på land och vatten
- redovisa en plan under budgetarbetet våren 2025

Inventering utemiljöer Hjo kommuns förskolor

Kommunens förskolor har alla olika förutsättningar för hur man kan utforma utemiljön. Även om vi inte kan eller ska likrikta hur dessa miljöer utformas bör vi ha en strävan om att våra yngsta medborgare ändå erbjuds en likvärdig utemiljö som främjar både pedagogik, hopp och lek. För att säkerställa detta ska en inventering av förskolornas utemiljöer genomföras och ligga till grund för insatser i kommande års budget.

Förvaltningen får i uppdrag att

- tillsammans med förskolornas personal göra en inventering av nuläge och presentera önskvärda förbättringar
- presentera underlaget i samband med budgetarbetet våren 2025

Planberedskap näringsliv

I Skaraborg har vi satt ett gemensamt mål om en gemensam arbetsmarknadsregion mellan Väner och Vättern. År 2030 ska vi vara 300 000 invånare och vårt område ska vara och uppfattas som attraktivt, robust och kompetensförsörjt. Ska detta lyckas måste vi alla hjälpas åt. För Hjo kommuns del är det viktigt att vi har god planberedskap för näringslivets olika behov i vårt geografiska ansvarsområde.

Förvaltningen får i uppdrag att säkerställa att:

- det finns planberedskap för industrimark för tyngre industri i första hand på det Norra industriområdet i centrala Hjo.
- det finns planberedskap för lättare industri och verksamhetslokaler på områden utmed större väg (195) och på andra byggbara områden som lämpar sig för ändamålet.

Kunskap, delaktighet, innovation

Förvaltningen får i uppdrag att fortsätta arbetet med att:

- öka kunskapsnivån kring ekonomi, resurser och förutsättningar.
- säkerställa att idéer och förslag från alla nivåer tas till vara i det dagliga arbetet
- att man arbetar vidare med att skapa en tillåtande miljö där man vågar prova och där det också är tillåtet att misslyckas ibland.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten för Hjo kommun beslutas av Kommunfullmäktige med nedanstående fördelning. Inom dessa ramar äger förvaltningen rätt att omdisponera mellan de olika projekten som redovisas i verksamhetsplanen som följer på nästkommande sidor.

Investeringsbudget och 8-årsplan 2025–2032:

Hjo kommun har under de två senaste mandatperioderna gjort stora investeringar, alltifrån nytt kulturkvarter, utveckling och muddring av hamn och hamnområde, till förskolan Knäpplan och nu senast Estrid Ericsonskolan. Detta har i huvudsak finansierats med egna medel, men lån har också behövts tas. Målet för självfinansieringsgrad under mandatperioden 2023 – 2026 har satts till 100 %, d v s samtliga investeringar ska rymmas inom de medel som verksamheten genererar. Samtidigt står Skaraborg inför stora förändringar i form av nyetableringar och utbyggnader av industrier och andra verksamheter. Detta gör att Hjo kommun som en del i Skaraborg behöver möjliggöra och förbereda för inflyttning genom exploatering av såväl bostadsområden som industriområden samt utbyggnad för förskoleverksamhet. Vissa andra projekt har därför fått skjutas något eller ett par år framåt i tiden

Dessa faktum tillsammans med det höga kostnadsläget och osäkra ekonomiska läget gör att investeringsbudgeten som beslutades inför 2024 samt förslag till ombudgeteringar från 2023 till 2024 har fått justeras. Vissa projektbudgetar har minskats, strukits, omdisponerats eller skjutits på något eller ett par år framåt i tiden.

Rubricering	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Teknisk service övergripande	5 620	3 515	2 705	4 840	3 955	3 185	4 930	3 575
Plan och bygg	100	100	100	100	100	100	100	100
Fastigheter övergripande	3 700	2 275	2 300	2 340	2 380	2 420	2 460	2 500
Fastigheter Barn och utbildning	3 000	0	0	0	0	0	0	0
Kultur och fritidsfastigheter	5 667	275	39 800	9 805	7 810	3 315	320	325
Gator, vägar, infrastruktur	21 524	10 945	20 375	18 495	10 850	12 005	12 160	12 400
Exploateringsfastigheter	1 000	1 000	1 000	310	315	320	325	330
KLK inventarier:	2 390	2 440	2 270	2 310	2 350	2 390	2 430	2 470
Markinköp/nya händelser:	1 300	1 325	1 325	1 350	1 375	1 400	1 425	1 450
Skattefinansierad verksamhet	44 301	21 875	69 875	39 550	29 135	25 135	24 150	23 150
Avgiftsfinansierad verksamhet	6 400	6 500	6 550	6 600	6 650	6 700	6 750	6 800
Summa investeringar	50 701	28 375	76 425	46 150	35 785	31 835	30 900	29 950

Utgångspunkten för investeringsbudget är den åttaårsplan som antogs i vårbudget 2025. Denna har förändrats under höstarbetet och ändringarna utgörs i huvudsak av följande poster:

Lokalanpassning Redarvägen

Antalet barn i förskoleålder ökar successivt i kommunen. Under 2024 har vi viss överinskrivning som löses i befintliga lokaler med utökade personalresurser vilket inte är en hållbar lösning om antalet barn ökar stadigt över tid. Förvaltningen har tagit fram en utredning kring olika lösningar. Det har under året förts diskussioner om tillbyggnad av Skogshyddans förskola, men då barnunderlaget på nationell

nivå minskat och flertalet grannkommuner tvingats stänga ner avdelningar på grund av barnbrist avvaktar kommunen en eventuell tillbyggnad. Ett andra förslag är att hyra in en fastighet på Redarvägen. Fastigheten behöver anpassas för förskoleverksamhet. Anpassningarna som krävs består av köksmaskiner och inventarier i kök och återställning av utemiljö med lekredskap mm. Kostnaderna för dessa anpassningar beräknas uppgå till 3 mnkr. Förvaltningen tilldelas 3 mnkr för detta i investeringsbudgeten 2025.

Ny väg i Norra industriområdet ut till väg 195

Antalet detaljplanerade och därmed tillgängliga tomter för etablering på Norra Industriområdet är i nuläget starkt begränsat. Detaljplanering pågår för att öppna nya delar av området. För att möjliggöra till- och frånfart till tänkta industriområdet föreslås en ny väg från norra delen av Sveavägen som ansluter direkt till väg 195. I budgeten för 2025 finns 9,4 mnkr avsatta för projektet Ny väg - norra industriområdet/195. Av dessa medel är 1,4 mnkr avsedda för Lars i Knäpplans väg och därför omdisponeras 1,4 mnkr till Lars i Knäpplans väg till år 2028 och 8 mnkr kvarstår i budgeten 2025 för Ny väg - norra industriområdet/195. Detaljplanearbetet för det nya verksamhetsområdet pågår. Liggande belopp i investeringsbudget kan behöva revideras när projektering av området och vägsträckningen är färdig. Byggnation beräknas starta tidigast senhösten 2025.

Lars i Knäpplans väg – förlängning ut till Falköpingsvägen

I vårbudgeten 2023 fanns avsatta medel för att genomföra detta projekt under 2023 och 2024. Kommunstyrelsen beslutade att skjuta på detta projekt till 2027–2028 och i stället fokusera på förtätning i befintliga bostadsområden och har givit förvaltningen i uppdrag att förbereda för byggnation i området Hamnardal före exploatering av området Siggahusen. I budgeten för 2025 finns 9,4 mnkr avsatta för projektet Ny väg - norra industriområdet/195. Av dessa medel är 1,4 mnkr avsedda för Lars i Knäpplans väg och därför omdisponeras 1,4 mnkr till Lars i Knäpplans väg till år 2028.

Robotgräsklippare för grönyteskötsel

Investeringsbudgeten utökas med 300 tkr vardera året 2025 och 2026 för inköp av fem robotgräsklippare under 2025 och sedan ytterligare fem 2026. Förvaltningen ser stora möjligheter att rationalisera arbetet med skötsel av grönytor genom att gå till robotgräsklippare på allmänna ytor. Klippning med robotar är ljudlös och kan styras till tider när ytorna inte används av besökare och ger även mer tid över till andra insatser som trimning och övrig parkskötsel.

Omläggning tennisbanor i stadsparken

Underlaget och beläggningen på tennisbanorna i Stadsparken är i behov av omläggning. Förvaltningen tilldelas 622 tkr för detta i 2025 års investeringsbudget.

Återställa cykelbana Korsberga/Blikstorp

Genom Korsberga har banvallen tagits bort och blivit naturmark. Kommunen äger fortfarande marken och det går att bygga en gc-väg där som ger möjlighet att säkert ta sig igenom samhället. Anslutning till busshållplats på Hjovägen blir en del av projektet. Trafikverket är villiga att medverka till en säker passage över Fridenevägen. Den totala sträckan uppgår till 260 meter.

Där banvallen kommer in i Blikstorp har banvallen också tagits bort och blivit naturmark. Kommunen äger även denna mark och även här är det möjligt att bygga gc-väg som gör det möjligt att säkert cykla in och ut ur samhället. Total sträcka 100 meter.

Dessa delar bör förses med asfalt och belysning då de kommer att användas året runt. För detta tilldelas förvaltningen 1,5 mnkr i 2025 års investeringsbudget.

Beläggning med gatsten på Långgatan

Förvaltningen vill påbörja en översyn av möjligheterna att successivt byta ut asfaltbeläggningen mot gatsten i delar av Hjo stadskärna. Detta skulle troligen, förutom de gestaltningsmässiga fördelarna, också få en hastighetsdämpande effekt. Att lägga gatsten är dyrare än att belägga med asfalt men kostnadseffektivt och mer miljömässigt hållbart i ett längre perspektiv eftersom gatsten i praktiken är outslitligt. Under 2024 har ett antal gatuarbeten gjorts på Långgatan som innebär att beläggningen bör göras om under 2025 eller allra senast 2026. En mycket översiktlig kostnadsberäkning som enbart innefattar beläggning med gatsten landar på cirka 2 mnkr. I denna beräkning ingår inte kostnader för att åtgärda väggropp och bärighet om det finns behov av detta. Inför en eventuell beläggning med gatsten behöver även gångbanornas höjd och bredd ses över. Förvaltningen tilldelas 200 tkr i investeringsbudget 2025 för att utreda och projektera ett byte av beläggningen på Långgatan.

Utbyte switchar

En switch används för att koppla samman flera nätverksenheter och möjliggör att de kan utbyta data med varandra. Drygt 50 stycken av kommunens switchar börjar bli gamla och riskerar att sluta fungera. Dessa behöver bytas ut under 2025 och 2026 till en årlig kostnad om 170 tkr. Förvaltningen tilldelas medel för detta i investeringsbudgeten 2025 och 2026.

Accesspunkter

Accesspunkter är de enheter som gör det trådbundna nätverket trådlöst. Dessa behöver regelbundet bytas ut för att nätverket ska fungera optimalt. För kommunens del behöver ungefär 40 accesspunkter bytas ut årligen. Förvaltningen tilldelas en årlig pott om 270 tkr mellan 2025–2032.

Inköp konst Estrid Ericson utställning

Hjo kommun har sedan 2015 en välbesökt utställning om Estrid Ericson, grundaren av Svenskt Tenn. Utställningen består av föremål från både privatpersoner och Svenskt Tenn. Kommunen har fått en förfrågan om att köpa in 17 av dessa föremål. Inköpet av dessa föremål är viktigt för att bevara och stärka Hjos lokala kulturhistoria. Det finns annars en risk att föremålen sprids ut i världen och i Sverige, och flera av dem är helt unika. Genom att säkerställa dessa inköp kan vi också förstärka kommunens kulturella profil i ett större geografiskt område, vilket kan attrahera fler besökare och främja kulturell turism. För att möjliggöra detta inköp tilldelas förvaltningen 775 tkr i 2025 års investeringsbudget.

Julbelysning

Under 2024 avsattes 200 tkr för inköp av julbelysning. Inköp har gjorts under 2024 men ett behov finns av inköp även till Samskoleparken och därför tilldelas ytterligare 200 tkr i 2025 års investeringsbudget.

Potter för löpande reinvesteringar i maskiner, inventarier, gator och vägar samt markinköp.

I investeringsbudgeten återfinns ett stort antal potter som är till för att möjliggöra mindre investeringar med kort framförhållning. Exempel på sådana är pott för värdehöjande reparationer på fastigheter, pott för asfaltering, gatuarbeten, inventarier mm. Dessa medel är viktiga för att upprätthålla funktion och värde på våra tillgångar. Potterna förlängs fram till 2032 och indexjusteras årligen.

Potten för utbyte av fordonspark har justerats för perioden 2025–2032 och utgår från gata/parks faktiska utbytesplan och behov framöver. Reinvesteringsbehovet i bytesplanen uppgår till 6 mnkr mer över en åtta års period utöver antagen vårbudget 2025. Förvaltningen tilldelas medel i investeringsbudgeten för detta 2025-2032. Utbytesplanen kommer att revideras inför varje nytt budgetår.

Samhällsbyggnad är beroende av att det finns utrustning för digital kartering och mätning i form av totalstationer, GPS-mottagare och drönare. Denna utrustning är relativt kostsam och behöver bytas ut med lite olika intervall. En pott om 100 tkr årligen tillkommer i budget 2025 och i plan fram till 2032.

I nuläget finns ett antal tidigare exploateringsområden som nu är bebyggda med bostäder och verksamhetslokaler. När områdena byggs görs gator och vägar klara sånär som på toppbeläggning med asfalt. Anledningen till att man avvaktar med toppbeläggningen är att skona denna från byggtrafik. I beslutad investeringsbudget finns 300 tkr avsatta årligen för att lägga toppbeläggning på dessa områden. Kostnadskalkylen för de områden som har och bör beläggas under perioden 2023 till 2027 uppgår till cirka 2 mnkr och tillgängliga medel under samma period uppgår till 1,5 mnkr. Utrymmet för färdigställande av exploateringsområden ökas därför från 300 tkr årligen till 500 tkr under perioden 2025 till 2027.

Verksamhetsplan för skattefinansierade investeringar 2025–2032

Rubricering	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Maskiner, transportmedel o inventarier	4 300	2 590	2 075	4 200	3 300	2 520	4 250	2 880
Robotgräsklippare	300	300						
Inventarier i kök för kostverksamhet	420	425	430	435	445	450	460	470
Offentlig konst	400	200	200	205	210	215	220	225
Julbelysning	200							
Teknisk service övergripande totalt:	5 620	3 515	2 705	4 840	3 955	3 185	4 930	3 575
Mätinstrument Plan och bygg	100	100	100	100	100	100	100	100
Plan och bygg totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
Underhållsinvesteringar fastighetsbestånd	2 200	2 275	2 300	2 340	2 380	2 420	2 460	2 500
Energibesparande åtgärder	1 500							
Fastigheter övergripande totalt:	3 700	2 275	2 300	2 340	2 380	2 420	2 460	2 500
Lokalanpassning Redarvägen	3 000							
Fastigheter Barn och utbildning	3 000	0	0	0	0	0	0	0
Guldkroksbadet	270	275	300	305	310	315	320	325
Guldkroksbadet - nya solfångare	1 500							
Guldkroksområdet - utveckling av	2 500		39 500	8 500	7 500	3 000		
Konstgräsplan				1 000				
Omläggning tennisbanor stadsparken	622							
Inköp konst Estrid Ericson utställning	775							
Kultur och fritidsfastigheter totalt:	5 667	275	39 800	9 805	7 810	3 315	320	325
Gatuarbeten	640	650	660	675	690	705	720	735
Asfaltering	3 900	5 000	5 025	6 085	6 145	7 205	7 265	7 410
Dagvatten	440	450	460	470	480	490	500	510
Lekutrustning	220	225	230	235	240	245	250	255
Gatubelysning	1 500	1 500	1 500	1 530	1 560	1 590	1 620	1 650
Belysning GC-länkar	500	500	500					
Trafiksäkerhetsåtgärder	270	280	300	310	320	330	340	350
Cykelinfrastruktur	795	810	825	840	855	870	885	900
Brorenoveringar Pott	1 009	280	290	295	300	305	310	315
Återställa cykelbana Korsberga och Blikstorp	1 500							
Brorenoveringar Grebban		1 000						
Trädvårdspott	250	250	250	255	260	265	270	275
Allmänna WC översyn	1 000							
Gångfartsområde projektering	700							
Gatsten Långgatan projektering	200							
Strandskoning	600							
Ny väg - norra ind området/195	8 000							
Muddring			5 000	5 000				
Lars i Knäpplans Väg			5 335	2 800				
Gator, vägar, infrastruktur totalt	21 524	10 945	20 375	18 495	10 850	12 005	12 160	12 400

Rubricering	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Färdigställande expl omr asfalt mm	500	500	500	310	315	320	325	330
Exploatering industriområde gator/ VA	500	500	500					
Exploatering totalt:	1 000	1 000	1 000	310	315	320	325	330
Investeringspott kommunledning	1 350	1 400	1 400	1 430	1 460	1 490	1 520	1 550
Arbetsmiljöåtgärder	600	600	600	610	620	630	640	650
IT Accesspunkter	270	270	270	270	270	270	270	270
IT Utbyte switchar	170	170						
KLK inventarier:	2 390	2 440	2 270	2 310	2 350	2 390	2 430	2 470
Pott för beredskap mark mm	1 300	1 325	1 325	1 350	1 375	1 400	1 425	1 450
Markinköp/nya händelser:	1 300	1 325	1 325	1 350	1 375	1 400	1 425	1 450
Skattefinansierade verksamheter	44 301	21 875	69 875	39 550	29 135	25 135	24 150	23 150

Verksamhetsplan för taxefinansierade investeringar 2025–2032

Rubricering	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
VA-Verksamhet								
Ny- och ersättning av VA-ledningar	5 400	5 500	5 550	5 600	5 650	5 700	5 750	5 800
Maskin- och inventariepott VA	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Avgiftsfinansierad verksamhet	6 400	6 500	6 550	6 600	6 650	6 700	6 750	6 800

För den taxefinansierade VA-verksamheten avsätts löpande drygt 6 mnkr som en ”pott” för reinvesteringar i vatten-, avloppsledningar och utbyte av serviser mm. Beloppet indexuppräknas årligen.

I budgeten 2025 omfördelas 1 mnkr från potten reinvesteringar i vatten-, avloppsledningar och utbyte av serviser mm. för behov av reinvestering av maskiner- och inventarier på vattenverk och reningsverk. De senaste åren har Va-verksamheten inte klarat att projektera och genomföra reinvesteringar i ledningsnätet i den omfattning som 6 mnkr möjliggör. Investering och reinvestering av maskiner och utrustning till VA-verken kommer finansieras via investeringsbudget och belasta driften årligen genom avskrivningar.

4

Ekonomiska sammanställningar och rapporter

*Här återfinns de ekonomiska rapporterna
gällande 2025-2027.*

Översikt över ramförändringar

Härledning av driftbudget 2024 fördelat på politikområde (tkr)

Politikområde	1 Budget2024	2 Generell tilldelning löner och PO	3 Minskad avsättning till pensioner	4 Index upp- räkn övr kostnader 2,4%	5 Förändring kapital- tjänst	6 Återföringar	7 Tilldelningar	8 Omdis- poneringar	Budget 2025
Demokrati	7 665	193	-204	53	0	0	260	0	7 967
Kommunledning	58 217	1 208	-1 134	697	0	0	3 645	-10 306	52 327
Plan och bygg	6 067	205	-189	52	0	-700	700	0	6 135
Kultur, turism och fritid	26 655	474	-362	277	-190	-50	355	7 952	35 111
Barn och utbildning	288 033	6 929	-5 924	3 016	-200	-1 020	7 530	480	298 844
Socialtjänst	257 871	8 470	-7 700	1 444	0	40	8 488	1 874	270 487
Teknisk service	25 168	737	-631	334	1 349	-70	686	0	27 574
Summa	669 676	18 217	-16 143	5 873	959	-1 800	21 664	0	698 445
Finansförvaltningen	-12 627	0	0	0	-402	0	0	0	-13 029
varav internränta	-12 627	0	0	0	-402	0	0	0	-13 029
Verksamhetens nettokostnad	657 049	18 217	-16 143	5 873	557	-1 800	21 664	0	685 416

1. Budget 2025

Planeringen utgår från politikområdenas ändringsbudget under innevarande år (2024) och förutsätter en budget i balans.

2. Generell ramtilldelning för löner och ramminskning för PO

Tilldelning har skett med 3,5% av innevarande (2025) års budgeterade personalkostnader. Tilldelningen överensstämmer med SKR:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV).
Personalomkostnader (PO-pålägg) har minskats då pensionskostnaderna minskar 2025 jämfört med 2024. Hjo har enligt prognos från KPA högre kostnader än prognostiserat av SKR.

3. Minskad avsättning till pensioner

Planeringen utgår från politikområdenas ändringsbudget under innevarande år (2024) och förutsätter en budget i balans.

4. Indexuppräknning övriga kostnader

I Kolumn 4 tilldelas respektive politikområde en kompensation för prishöjningar som motsvarar 2,4 % av övriga kostnader utöver den generella ramtilldelningen. Tilldelningen överensstämmer med SKR:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

5. **Förändring kapitaltjänst**

I samband med att större investeringar tas i bruk och/eller faller ifrån, sker också en förändring av politikområdets ram för avskrivningar och ränta. Grundregeln är att ramtilldelning sker året efter investeringsåret. Vid större investeringar och då en investering tas i bruk under året sker dock ibland tilldelning för del av år. I kapitaltjänstkostnader ingår en ränta på 2,5 %. För den avgiftsfinansierade verksamheten såsom Vatten o Avlopp omräknas räntenivån vid delårsbokslutet respektive årsbokslutet till kommunens genomsnittliga räntesats för året.

6. **Återföringar**

Under åren 2023 och 2024 har förvaltningen tilldelats 700 tkr årligen för arbetet med ny Översiktsplan (ÖP). Arbetet med ÖP:n förväntas färdigställas under våren 2025 och de medel som tilldelats för arbetet ska därför återläggas i budget 2025.

Justering lokalvård: Till följd av förändrad städfrekvens inom verksamhetslokalerna justeras budgeten med motsvarande belopp. Politikområdets budgetramar justeras enligt nedan tabell.

Barn och utbildning	-1 020 tkr
Kultur, turism och fritid	-50 tkr
Teknisk service	-70 tkr
Socialtjänsten	+40 tkr
Totalt	-1 100 tkr

7. Beslutade tilldelningar

Nedan följer en sammanställning över ramtilldelningen på grund av politiska prioriteringar. För en mer detaljerad information om vad tilldelningen innebär, se vidare under politikområdenas beskrivningar på sidorna 24-31.

Politikområde/Prioritering (tkr)	Tilldelning
Demokrati	
- Revisionsarbete	260
Summa:	260
Kommunledningskontoret	
- Webbutveckling, grafik, profil, mallar	890
- Kostnadsökningar	350
- Datalicenser, tjänsteköp Skövde, Sambi	1 680
- Räddningstjänst	275
- Upphandling av personalsystem	350
- Klimakterieutbildning	100
Summa:	3 645
Plan och bygg	
- Ökade kostnader utredningar i planarbete	700
Summa:	700
Kultur, fritid och turism	
- Uppräkning föreningsbidrag	260
- Högaliden: drift, skötsel, underhåll	50
- Tre trästaäder (webb, skötsel, underhåll)	25
- Kulturkalendarium	20
Summa:	355
Barn och utbildning	
- Elevförändring gymnasieskolan	2 100
- Modersmålsundervisning och studiehandledning	1 100
- Fritidslokaler i Kosrberga	230
- Förskola Redarvägen	4 100
Summa:	7 530
Socialtjänst	
- Placeringskostnader	6 000
- Budget och skuldrådgivning	478
- Utökning verksamhetsresurs HS-enheten	310
- Gruppbostad	1 700
Summa:	8 488
Teknisk service	
- Utökat åtagande skötsel nya områden	200
- Beredskap ledningsnät (avser tillägg april-okt)	86
- Näringslivskoordinator 0,75 tj	400
Summa:	686
Totalsumma	21 664

8. Omdisponeringar

IT, som tidigare varit en del av Kommunledningskontoret, kommer framöver att organiseras under Kultur, turism och fritid. Budgetramarna justeras därför inför 2025 där IT-enhetens budgetmedel flyttas från KKK till KTF. Belopp att flytta inför 2025, inkl tilldelning enl ovan, uppgår till 8 432 tkr. Budgetramarna justeras även mellan Kommunledningskontoret och Socialtjänsten där medel för en tjänst för systemförvaltning samt för en tjänst som avdelningschef flyttas från KKK till Socialtjänsten. Beloppet som ska flyttas inför 2025 uppgår till 1 874 tkr.

En fritidsledartjänst flyttas från Kultur, turism och fritid till Barn och utbildning, därav justeras budgetramarna inför 2025 med sammantaget 480 tkr.

Resultatbudget

Som beräkningsgrund för resultaträkningen, kassaflödesanalysen och balansräkningen har:

Verksamhetens intäkter beräknats utifrån 2024 års prognos med en årlig uppräknings med 2 % för åren 2025-2027.

Avskrivningarna och de finansiella kostnaderna är beräknade utifrån den investeringstakt som beskrivs i denna budget. Avsättning för ökade räntekostnaderna har skett utifrån åldersfördelningen i kommunens låneportfölj samt nyupplåning med 20 mnkr under 2025 och 30 mnkr 2027, till 3 procents ränta.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är beräknad utifrån SKRs prognos i oktober 2024 cirkulär 24:43. Skattesatsen är satt till nuvarande 22:00 under hela perioden. Invånarantalet är prognostiserat till 9 340 för 2025 och för 2026 beräknas invånarantalet öka med ytterligare 50 till 9 390 och 2027 med ytterligare 50 invånare till 9 440.

Resultatprognosen för 2024 beräknas belastas av höga pensionskostnader. KPIF-inflationen har sedan juni 2024 leget på 2 % vilket är Riksbankens inflationsmål. Det medför att pensionskostnaderna för 2025 sjunker betydligt. Detta gör det möjligt att höja resultatmålet från nuvarande 2 mnkr till 10 mnkr

Utifrån ovanstående förutsättningar har utrymmet för verksamhetens kostnader beräknats. Resultatet 10 mnkr för 2025 innebär 1,45 % av skatter och generella statsbidrag samt utjämning. Detta innebär att för att kunna uppnå ett resultat om 2 % för 2026 och 2027 får verksamhetens nettokostnader maximalt öka med 2,2 % (16,9 mnkr) för år 2026 och 3,1 % (24,4 mnkr) för år 2027

Då Hjo kommuns verksamhet indelas i flera politikområden under en och samma nämnd utgör dessa ramar också kommunens driftbudgetar för åren 2026 - 2027. Fördelningen av dessa medel sker sedan i de kommande årens budgetprocesser.

Beträffande balansbudgetarna för de kommande åren har dessa upprättats utifrån de redovisningsprinciper som tillämpats till och med 2023-12-31 samt med en förändring för finansiell leasing. RKR:s rekommendation 5 – Finansiell Leasing har uppdaterats vilket gör att Hjo kommun i och med delårsbokslut 24-08-31 redovisar ett antal hyreskontrakt för lokaler som finansiell leasing. Denna förändring påverkar såväl balansomslutning som soliditeten.

Resultaträkning

mnkr	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	134,6	121,6	124,0	126,5	129,0
Verksamhetens kostnader	-759,3	-752,3	-769,2	-786,1	-810,5
Avskrivningar	-31,3	-40,6	-41,0	-42,0	-43,3
Verksamhetens nettokostnader	-655,9	-671,3	-686,2	-701,6	-724,7
Skatteintäkter	489,5	489,5	510,7	532,6	558,5
Generella statsbidrag och utjämning	173,2	183,2	189,7	189,5	190,2
Finansiella intäkter	0,9	1,6	0,8	0,8	0,8
Finansiella kostnader	-5,6	-10,1	-5,0	-7,3	-9,5
Årets resultat	2,0	-7,2	10,0	14,0	15,0

Kassaflödesanalys

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Löpande verksamhet				
Årets resultat	-7,2	10,0	14,0	15,2
Justering för av- och nedskrivningar	40,6	41,0	42,0	43,3
Justering för förändring avsättning E20	-1,0	-1,3	-0,5	0,0
Justering för förändring avsättning pensioner	3,7	-4,9	-7,7	-6,6
Medel från verksamheten före förändr. rörelsekapital	36,1	44,8	47,8	51,9
Försäljning(+)/Inköp(-) av lager och exploateringsmark	0,1	0,0	0,0	0,0
Minskning (+)/ökning (-) av övriga korta fordringar	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Ökning(+)/minskning (-) av övriga korta skulder	1,0	1,0	1,0	1,0
Kassaflöden från löpande verksamhet	36,2	44,8	47,8	51,9
Investeringsverksamhet				
- Investering i materiella och immateriella anl tillgångar	-34,4	-57,4	-27,2	-72,3
Kassaflöden från invest. verksamheten	-34,4	-57,4	-27,2	-72,3
Finansieringsverksamhet				
Minskning (-)/Ökning (+) av långfristiga fordringar	0,1	0,1	0,1	0,1
Nyupptagna lån	0,0	20,0	0,0	30,0
Amortering av skulder för finansiell leasing	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Amortering av långfristiga skulder	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Kassaflöden från finan. verksamhet	-14,9	5,1	-14,9	15,1
Årets kassaflöde	-13,1	2,5	-1,4	0,7
Likvida medel vid periodens början	15,8	2,7	0,2	-1,2
Likvida medel vid årets slut*	2,7	5,2	-1,2	-0,5

* Beviljad checkräkningskredit 40 mnkr

Balansbudget

Balansräkning

Mnkr	Prognos 2024-12-31	Budget 2024-12-31	Plan 2025-12-31	Plan 2026-12-31
• ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Immateriella och materiella tillgångar	725,7	737,1	729,3	752,3
Finansiella anläggningstillgångar	12,2	12,1	12,0	11,9
Summa anläggningstillgångar	737,9	749,2	741,3	764,2
• OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
Lager och förråd	0,2	0,2	0,2	0,2
Exploateringsfastigheter	5,2	5,2	5,2	5,2
Kortfristiga fordringar	84,7	85,7	86,7	87,7
Kortfristiga placeringar	0,4	0,4	0,4	0,4
Kassa och bank	2,7	0,2	-1,2	0,5
Summa omsättningstillgångar	93,2	91,7	91,3	93,0
SUMMA TILLGÅNGAR	831,1	840,9	832,6	857,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Ingående eget kapital	337,2	330,0	340,0	354,0
Årets resultat	-7,2	10,0	14,0	15,2
Summa Eget kapital	330,0	340,0	354,0	369,2
AVSÄTTNINGAR				
Avsättningar för pensioner	18,7	13,8	6,1	-0,5
Avsättningar till statlig infrastruktur	1,8	0,5	0,0	0,0
Avsättningar, övriga	4,7	4,7	4,7	4,7
Summa avsättningar	25,2	19,0	10,8	4,2
SKULDER				
Långfristiga skulder	275,2	280,2	265,2	280,2
Kortfristiga skulder	200,7	201,7	202,7	203,7
Summa skulder	475,9	481,9	467,9	483,9
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	831,1	840,9	832,6	857,3
ANSVARSFÖRBINDELSER (inkl. löneskatt)				
- Anställda och förtroendevalda	149,4	144,5	136,8	130,2
Summa ansvarsförbindelser	149,4	144,5	136,8	130,2
SYNLIGT EGET KAPITAL	330,0	340,0	354,0	369,2
EGET KAPITAL justerat för pensionsskuld	180,6	195,5	217,2	239,0
Soliditet	21,7%	23,3%	26,1%	27,9%

Taxefinansierad verksamhet

Vatten och avlopp (VA)

Va-verksamheten ansvarar för dricksvattenproduktion, rening av avloppsvatten samt distribution av dricksvatten i ledningsnätet inom Hjo, Korsberga, Blikstorp och Fågelås. Verksamheten är i sin helhet taxefinansierad vilket betyder att de hushåll och näringsverksamheter som är anslutna, finansierar verksamheten genom anslutningsavgifter och bruksavgifter för vatten och avlopp. Verksamheten har drygt 2 500 abonnenter.

Politiska beslut

Den taxefinansierade verksamheten har inget kommunbidrag. Taxan för 2025 bereds i särskild ordning och beslutas av Kommunfullmäktige.

Resultatfond Vatten och avlopp (VA)

Beskrivning	Saldo 22-12-31	Saldo 23-12-31	Prognos 24-12-31
Behållning, tkr	-1 916	-1 602	-602

Negativt saldo innebär fordran på VA kollektivet. Under och överskott balanseras över åren.

Avfallshantering (A&ÅS)

Hjo kommun är sedan 1 januari 2000 medlem i Avfall & Återvinning Skaraborg (tidigare AÖS); som är ett kommunalförbund med ansvar för insamling och behandling av hushållsavfall samt information, regelskrivning och planering av hushållsavfallets omhändertagande. I likhet med VA-verksamheten är Avfall & Återvinning Skaraborg (A&ÅS) helt finansierat via taxor. Övriga kommuner som är medlemmar i A&ÅS är Tibro, Skövde, Karlsborg, Töreboda, Falköping, Skara, Mariestad, Gullspång, Essunga, Grästorp, Götene och Vara.

Hjo kommun fick till och med 2022 ett årligt bidrag från A&ÅS med 30 kr per invånare för att finansiera återställandet av gamla deponier. Under 2023 uppgick bidraget till 20 kr och för 2024 så är bidraget 10 kr per år och invånare. Bidraget redovisas som avsättning i kommunens räkenskaper och beloppen framgår av nedanstående tabell. Utöver detta betalar A&ÅS ett årligt arrende för återvinningscentralen som motsvaras av kostnader för avskrivning och ränta på anläggningen.

Provtagningar och arbete pågår för att ta fram ett underlag och en kostnadssammanställning i samband med återställningen av Sanna-deponin.

Beskrivning	Saldo 22-12-31	Saldo 23-12-31	Prognos 24-12-31
Behållning, tkr	4 687	4 723	4 816

5

Bilagor

*Här kan du läsa om kommunens budgetprocess
samt hur vi är organiserade.*

Planering - budget- och uppföljningsprocessen

I budgetprocessen samlas merparten av de förändringsarbeten som kräver politiska beslut. Skälen till detta är många, bland annat är det ett effektivt sätt då samordningen ger tidsvinster. Metoden skapar också delaktighet och helhetssyn. Vidare är förändringsbeslut ofta förknippat med prioriteringar som i många fall behöver värderas av olika aktörer utifrån olika perspektiv och inte minst helhetens sammantagna utmaningar. Denna samordnade budgetprocess samlar helhetens utmaningar och väger dessa mot varandra utifrån de ekonomiska resurser som finns tillgängliga. Tydliga spelregler och tidiga planeringsförutsättningar ger stabilitet och är en central framgångsfaktor i god ekonomisk hushållning.

En av Hjo kommuns framgångsfaktorer för att nå målet om god ekonomisk hushållning är en successiv utveckling av planeringsprocessen (budgetarbetet). Processen är uppdelad i vår och höst, där vårprocessen syftar till att klargöra så mycket planeringsförutsättningar som möjligt för förvaltningen. Processen handlar i praktiken om att lyssna och kommunicera olika parter/verksamheters utmaningar inför kommande år och samtidigt skapa förståelse och ett gemensamt ansvar för helheten. Förutom att dialogerna i sig är viktiga, är det också viktigt att sända tydliga styrsignaler tidigt i processen.

I vårprocessen får Kommunstyrelsen möjlighet att ge signaler om hur de ser på prioriteringar för olika politikområden och förvaltningen får möjlighet att skicka signaler om de långsiktiga behoven av resurser och verksamhetsprioriteringar.

Höstens process är sedan inriktad på verksamhetsplaneringen och eventuella förändringar som kan uppkomma i samband med regeringens budgetproposition och de skatteprognoser som Sveriges kommuner och Regioner (SKR) gör i augusti och i oktober.

Budgetuppföljning

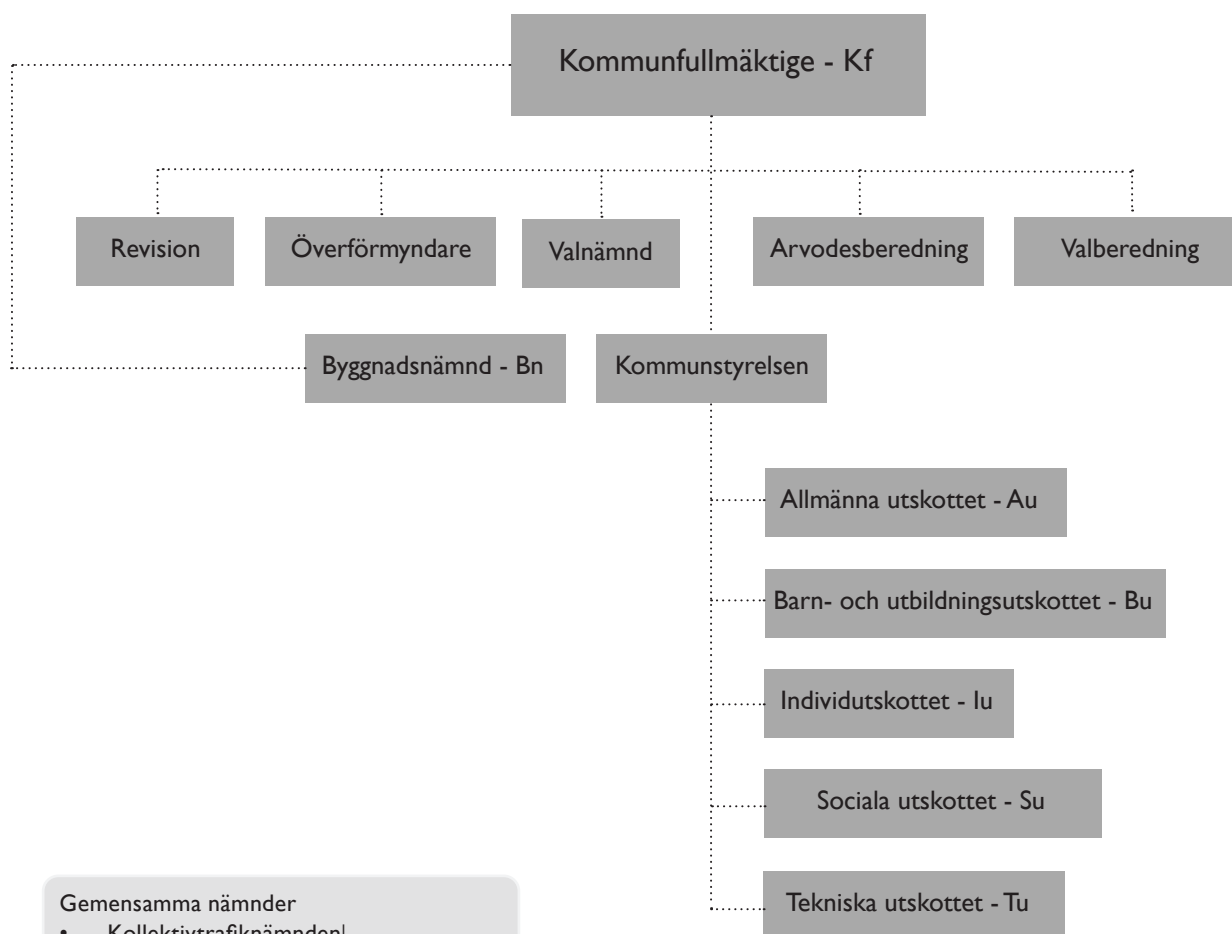
Budgetuppföljning, dvs avstämning av utfall mot budget, samt upprättande av prognos för helår, sker vid två tillfällen under året. Dessa baseras på utfallet till och med april och augusti.

Hjo kommuns ekonomiska årshjul

Månad	Aktivitet	Innehåll
Februari	Preliminärt bokslut i KS	Preliminärt bokslut för föregående år redovisas
Mars	Redovisning bokslut i KS.	Övergripande redovisning i KS i mars
April	Boksluts- och budgetkonferens	Redovisning av bokslut för föregående år, uppföljning 1 och framtidsspaning
	Budgetdialog 1	Fördjupad dialog mellan budgetberedning och respektive verksamhetschef
	Budgetdialog 2	Fördjupad dialog mellan budgetberedning och respektive verksamhetschef
	Årsredovisning till KF	Fullständig årsredovisning föredras och fastställs av KF
Maj	Budgetberedningar	2-3 Budgetberedningsmöten under april-maj
	Vårbudget bereds i KS	Ekonomiska ramar, verksamhetsmål och finansiella mål samt 5-årsplan över investeringar bereds i Ks
Juni	Vårbudget fastställs i KF	Ekonomiska ramar, verksamhetsmål och finansiella mål samt 5-årsplan över investeringar fastställs.
	Budgetuppföljning nr 1 till KS + KF	Budgetuppföljning nr 1 med helårsprognos baseras på utfall t.o.m. april.
September	Budgetkonferens	Uppdatering av förutsättningar efter att vårbudgeten antogs. Budgetuppföljning 2, Skatteprognos från augusti redovisas.
	Budgetdialog	Budgetberedningen följer upp informationen från budgetkonferensen genom fördjupad dialog med respektive verksamhetschef
	Budgetberedningar	2-3 budgetberedningssammanträde under sep-okt
Oktober	Delårsbokslut 31/8 samt budgetuppföljning nr 3 i KS och KF	Delårsbokslut inklusive budget- och måluppföljning. Redovisas inom ramen för ordinarie mötesplanering.
	Budget och verksamhetsplan i KS	Förslag till budget bereds i KS.
November	Budget och verksamhetsplan i KF	Budget och verksamhetsplan beslutas i KF

Vår politiska organisation

Den politiska organisationen i Hjo kommun består av kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Under kommunstyrelsen återfinns fem utskott som bereder ärenden. Det finns även en byggnadsnämnd som hanterar bygglov.

Gemensamma nämnder

- Kollektivtrafiknämnden¹

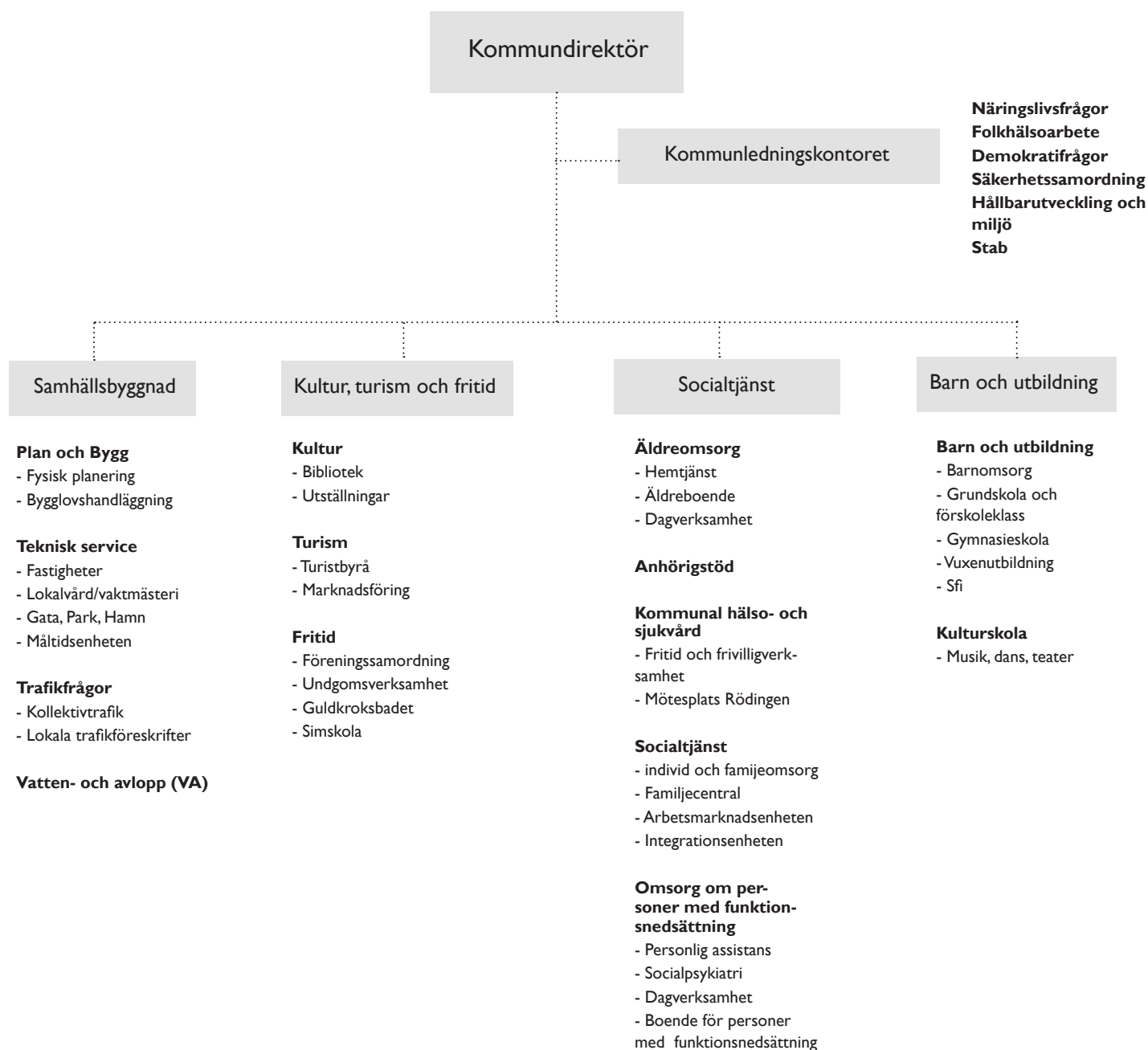
Råd

- Brottsförebyggande rådet
- Idrottsrådet
- Konst- och kulturrådet
- Pensionärsrådet
- Folkhälsorådet

¹Ett samarbete mellan Hjo, Tibro och Karlsborg kommun.

Vår förvaltningsorganisation

Hjo kommuns förvaltningsorganisation består av en enda förvaltning, Kommunstyrelsens förvaltning, som leds av en kommundirektör tillsammans med stabs- och verksamhetschefer.

Hjo kommun, Box 97, 544 81 Hjo. Besöksadress: Torggatan 2, Hjo
Telefon: 0503-350 00, Hemsida: www.hjo.se